

Helsinki

Vihdintien-Huopalahdentien viher-, virkistys- ja metsäverkostot

15.2.2019

Helsinki

Vihdintien-Huopalahdentien viher-, virkistys- ja metsäverkostot

Sisällysluettelo

1 Johdanto	6	4 Nykytilanne	14
1.1 Työn tarkoitus	6	4.1 Selvitysalueen maankäytön nykytilanne viherympäristön kannalta	14
1.2 Raportin rakenne ja sisältö	6	4.2 Liito-oravien nykytilanne selvitysalueella	14
1.3 Tekijät ja ohjausryhmä	6	4.3 Metsä- ja puustoisien verkoston nykytilanne selvitysalueella	15
2 Lähtökohdat ja suunnitteluperiaatteet	7	4.4 Viher- ja virkistysverkoston nykytilanne selvitysalueella	16
2.1 Helsingin yleiskaavan tavoitteet viher-, virkistys- ja metsäverkoston osalta	7	5 Alustavan maankäyttöluonnoksen vaikutus verkostoihin	20
2.2 Muiden suunnitelmien ja selvitysten tavoitteet	8	5.1 Alustavan maankäyttöluonnoksen vaikutus liito-oraviin	20
2.2.1 Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelma VISTRA	8	5.2 Alustavan maankäyttöluonnoksen vaikutus metsä- ja puustoiseen verkostoon selvitysalueella	21
2.2.2 Metsä- ja puustoisien verkoston tavoitteet Helsingin suunnitelmissa	8	5.3 Alustavan maankäyttöluonnoksen vaikutus nykyiseen viher- ja virkistysverkostoon	22
2.3 Liito-oravan huomioonottaminen kaavoituksessa	8	6 Kehittämissuosituks	26
2.4 Vihdintien ja Huopalahdentien kaupunkibulevardin suunnitteluperiaatteet viher- ja virkistysympäristön osalta	8	6.1 Liito-oravien huomioonottaminen, Vihdintie	26
2.5 Viheralueiden saavutettavuuden tarkastelu	9	6.2 Viher-, virkistys- sekä metsä- ja puustoisien verkoston kehittämissuosituks	27
2.6 Suunnittelualueen suhde strategioihin ja selvityksiin	9	6.3 Liito-oravien huomioonottaminen, Huopalahdentie	30
3 Määritelmät ja termit	10	6.4 Viher-, virkistys- sekä metsä- ja puustoisien verkoston kehittämissuosituks	30
3.1 Verkostot	10	7 Lähdeluettelo	34
3.2 Viheralueiden ja virkistyspalveluiden saavutettavuuden raja-arvotarkastelu	11	8 Liitteet	35
3.3 Viheralueiden määrittely	12		
3.4 Virkistyspalveluiden ja -reitistön määrittely	12		
3.5 Liito-oravien elinalueiden ja -olojen määrittely	12		
3.6 Metsä- ja puustoisien verkoston määrittely	13		

1. Johdanto

Vihdintien ja Huopalahdentien kaupunkibulevardi on osa uuden yleiskaavan osoittamaa maankäytön muutosaluetta. Alueelle suunnitellaan urbaania kaupunkia; asuinta, työpaikkoja ja palveluja tukeutuen pääkatuun ja pikaraitiotiehen. Koko bulevardin alueelle on laadittu yhteiset suunnitteluperiaatteet, jotka on hyväksytty kaupunkiympäristölautakunnassa toukokuussa 2018.

1.1 Työn tarkoitus

Työn tarkoituksena on ollut tutkia Vihdintien ja Huopalahdentien alueen viher-, virkistys- ja metsäverkoston reuna-ehdoja sekä yhteystarpeita. Työssä on tarkasteltu alueen ekologisen verkoston toimivuutta ja kartoitettu olemassa olevien viherialueiden ja virkistyspalveluiden riittävyttä ja saavutettavuutta suhteessa suunniteltuun maankäyttöön ja lisääntyvän väestön tarpeisiin. Työssä on määritetty maankäytön muutosalueen viherrakenne ja eriluonteiset viherverkoston osat ja yhteydet.

Työssä on lisäksi tarkasteltu liito-oravien nykytilaa syksyllä 2018 laaditun Helsingin liito-oravakartoituksen pohjalta ja analysoitu alustavan maankäyttöluonnoksen (26.9.2018) vaikutuksia niiden elinoloihin. Työssä on annettu kehitysehdotuksia liito-oravan ydinalueiden käsittelystä ja mahdollisista uusista kehitettävistä yhteyksistä.

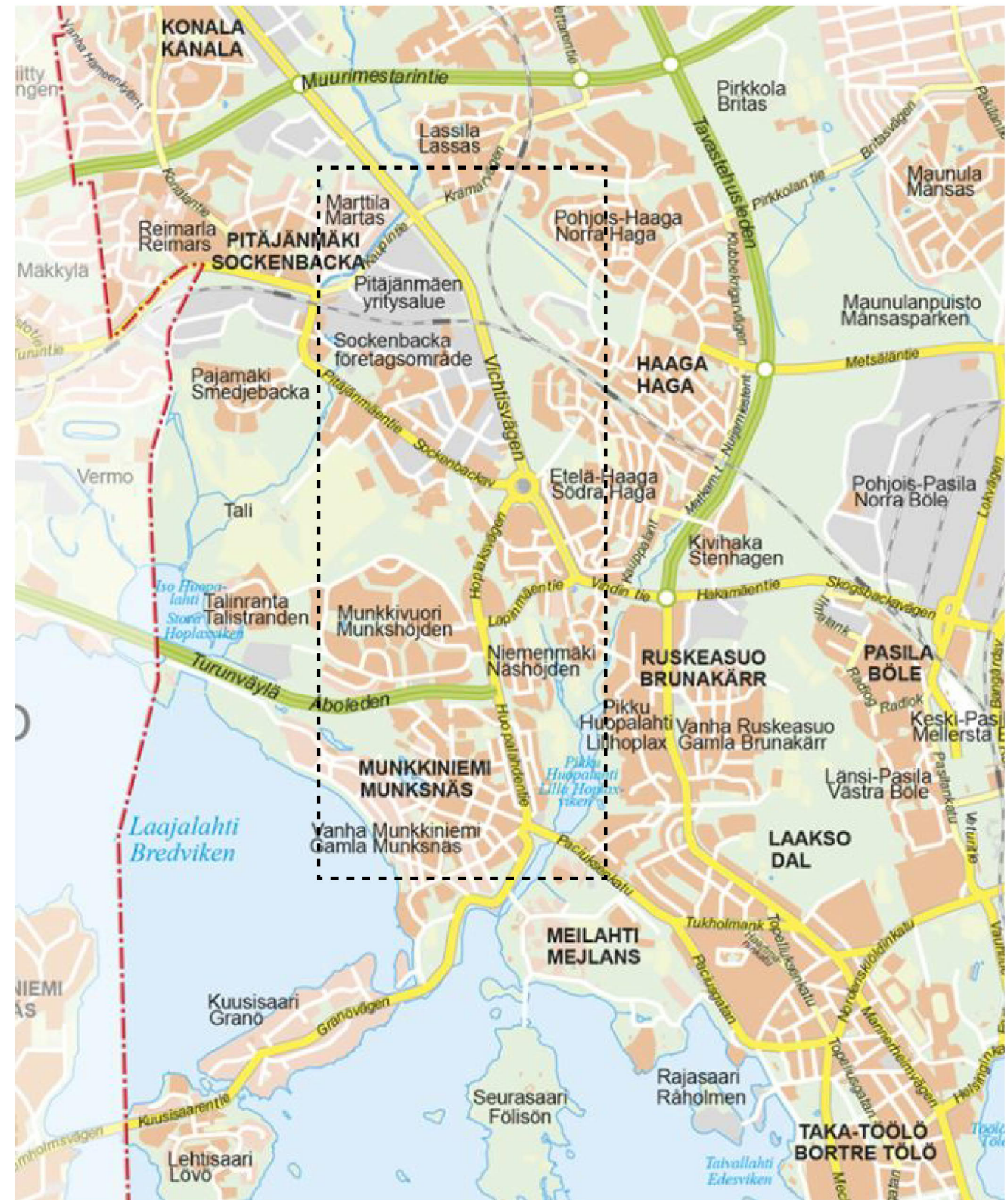
Työtä on laadittu rinnakkain maankäytön suunnittelun, liikennesuunnitelman sekä alustavan kunnallisteknisen yleissuunnitelman kanssa.

1.2 Raportin rakenne ja sisältö

Työn alussa perehdytään aluetta koskeviin suunnitteluperiaatteisiin sekä suunnitelmien ja selvitysten tavoitteisiin viherympäristön osalta. Työssä käytettävää termistöä ja käsitteitä avataan ja viher- ja virkistysalueiden saavutettavuuden ja pinta-alojen raja-arvoja tarkastellaan. Työn selvitysosuudessa tutustutaan alueen nykytilaan tutkittavien osa-alueiden osalta. Alustavan maankäyttöluonnoksen vaikutuksia nykytilaan tarkastellaan eri osa-alueiden osalta ja analysoidaan vaikutuksia. Suunnitteluosuudessa eri osa-alueiden verkostoille annetaan kehittämissuosituksia maankäytön jatkosuunnitteluun.

1.3 Tekijät ja ohjausryhmä

Työtä on ohjannut ohjausryhmä, johon kuuluivat Helsingin Kaupunkiympäristön toimialalta Aino Leskinen, Anna Böhling, Mikko Malmström, Tuuli Ylikotila, Raimo Pakarinen, Suvi Tyynilä, Niina Välkepinta-Lehtinen, Tiina Uusitalo, Tuomas Eskola, Ulla Loukkaanhuhta, Ulla Jaakonaho ja Taneli Nissinen. Konsulttina työssä on toiminut Sitowise Oy. Konsultin työryhmään kuuluivat Elina Aarnisalo, Lauri Erävuori, Sonja Oksman, Laura Turunen ja Johanna Hätälä.

Sijaintikartta, tarkastelualueen rajaus mustalla katkoviivalla. (Kartta: Helsingin kaupunki)

2. Lähtökohdat ja suunnittelu- periaatteet

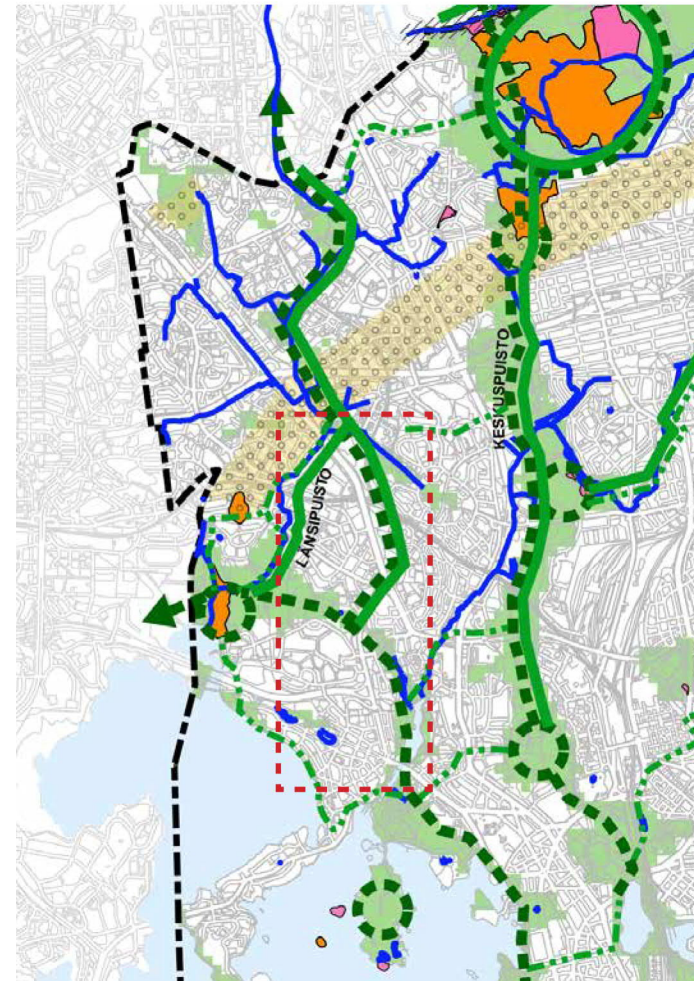
2.1 Helsingin yleiskaavan tavoitteet viher-, virkistys- ja metsäverkoston osalta

Helsingin yleiskaavaselostuksessa (Helsingin kaupunki 2016) Helsingin tavoitteena on pysyä viherverkosto-kaupunkina. Tavoitteena on yhtenäiset viheralueet sekä toiminnallisesti laadukkaat kaupunginosapuistot, joiden merkitys virkistysympäristönä kasvaa nykyisestä. Viheralueet, meri ja virkistyspalvelut tulee olla kaupunkilaisten helposti saavutettavissa. Tiivistyvään kaupunkiin halutaan rakennettujen viheralueiden lisäksi luonnonympäristöä ja kaupunkimetsiä. Koko kaupungin kannalta merkittäviä laajoja virkistysalueita kehitetään monipuolisina virkistys-, liikunta- ja kulttuurialueina ottaen huomioon kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot sekä luonnonsuojelun ja ekologisen verkoston kannalta tärkeät alueet.

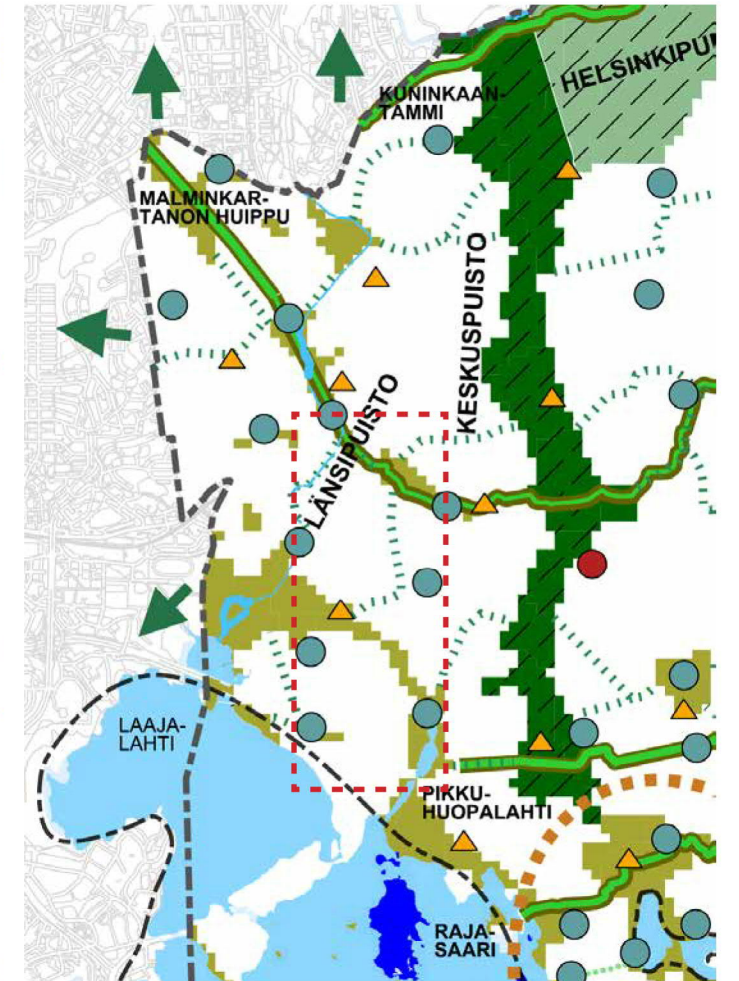
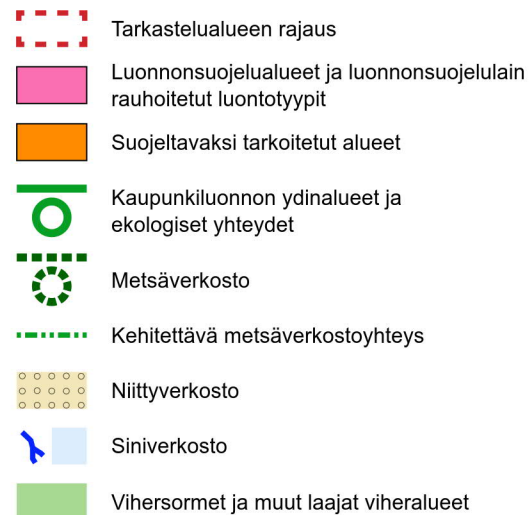
Kaavaselostuksessa todetaan kaupunkimetsät yhdeksi Helsingin vahvuuksista, jotka jatkossakin otetaan huomioon kilpailukytekijänä ja osana virkistysverkostoa. Kattava ja kytkeytynyt viherrakenne metsäverkostoineen edistää luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Viheralueverkosto mahdollistaa myös hiljaiset alueet. Helsingin vihersormina kehitettävät alueet yhdistävät keskeisimmät luontoalueet, rannikon ja saariston toisiinsa sekä muodostavat metsäverkoston. Tavoitteellinen metsäverkosto on osoitettu Helsingin yleiskaavan Kaupunkiluonto -teemakartassa. Kaupunkiluonto -teemakartta on Natura- ja luonnonsuojelualueiden osalta oikeusvaikutteinen. Teemakartassa osoitettu metsäverkosto ei ole oikeusvaikutteinen. (Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2016.)

Helsingin yleiskaavan toteuttamisohjelmassa 2017 todetaan, että kaavoitushankkeisiin tulee liittää viherverkosto-tarkastelut, jotta virkistyspalvelut ja ekologiset verkostot voidaan toteuttaa. Lähtökohdiana on kasvavan asukasmäärän virkistyspalvelutason säilyttäminen ja kehittämisen tiivistyvässä kaupunkirakenteessa. Asemakaavoissa sovitetaan yhteen viher- ja kaupunkirakenne siten, että turvataan viheralueiden riittävyys, jatkuvuus ja saavutettavuus. Vihersormien laajoja virkistyskokonaisuuksia sekä poikittaisia viheryhteyksiä kehitetään.

Toteuttamisohjelmassa mainitaan metsäverkoston kehittäminen osana virkistysverkostoa. Olemassa olevaan metsäverkostoon liittyvässä kaavoituksessa otetaan huomioon suojeluarvot, luonnon monimuotoisuus, ekologinen kytkeytyneisyys, kulttuuriympäristön ja maiseman arvot sekä virkistyskäytön tarpeet. Katkonaisten metsäverkostoyhteyksien ekologista laatua pyritään kehittämään rakennetuissa viherympäristöissä esimerkiksi kevyenliikenteen yhteyksien istutuksilla, puistoketjuilla ja katupuuistutuksilla. Tarvittaessa rakennetaan vihersilloja tai alituksia tai muita viherverkostoa tukevia toimenpiteitä. (Helsingin kaupunki, Kaupunkiympäristön toimiala 2017)

Ote Yleiskaavan Kaupunkiluonto -kartasta. (Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2013)

Ote Yleiskaavan Virkistys- ja viherverkosto 2050 -kartasta. (Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2013)

2.2 Muiden suunnitelmien ja selvitysten tavoitteet

2.2.1 Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelma VISTRA

VISTRA eli viher- ja virkistysalueiden strateginen kehitys-kuva pyrkii muodostamaan kokonaisnäkemyksen Helsingin viheraluerakenteen kehittämisestä tulevaisuudessa. VISTRAssa viher- ja virkistysverkoston osia on profiloitu ja niiden keskinäistä hierarkiaa selkiytetty. Suunnitelmassa on esitetty tavoitetila ja linjaukset verkoston laadun kehittämiseksi ja se on laadittu pohjaksi yleiskaavan toteutamisohjelmalle sekä lähtökohdaksi julkisten ulkotilojen jatkosuunnittelulle. Kaupunkiluonnon arvot, metsäverkosto ja muut ekologiset yhteydet ovat olleet kehittämissuunnitelman tärkeänä lähtökohdana.

Alueellisen viherverkoston tärkeimmiksi tavoitteiksi mainitaan kaupunginosapuistoverkoston toimivuuden ja vetovoimaisuuden kehittäminen ja viheryhteyksien varmistaminen tiivistyvässä kaupunkirakenteessa sekä täydentyvien alueiden julkisen ulkotilan parantaminen. (Jaakkola, M. & ym. 2016)

2.2.2 Metsä- ja puustoisien verkoston tavoitteet Helsingin suunnitelmissa

”Metsä- ja puustoinen verkosto tukee metsien monimuotoisuutta (ekologinen verkosto) sekä virkistäytymistä (virkistysalueverkosto), mutta sillä on muiden luonnon- ja viherympäristöjen tapaan myös viihtyisyyttä lisäävä arvo. Metsä- ja puustoisella verkostolla on merkitystä myös ekosysteemipalveluja parantavana verkostona. Näitä verkostojen tarjoamia hyötyjä ovat mm. ilmanlaadun paraneminen, hulevesien viivytyksen ja tuulisuuden ja paahteisuuden vähentäminen. Tästä johtuen metsä- ja puustoisien verkoston säilymisessä ja kehittämisessä tulee tarkastella ympäristöjen monikäyttöä, ei pelkästään monimuotoisuutta.” (Metsä- ja puustoinen verkosto. Luonnos 23.10.2018.)

Ote VISTRA II:n Tavoitteellisesta viher- ja virkistysverkosto -kartasta. (Jaakkola, M. ym. 2016)

	Tarkastelualueen rajaus		Viher- ja virkistysverkostoa täydentävä yhteys
	Vihersormi		Virkistysverkostoa täydentävä yhteys kadulla
	Vihersormen vesialue		Lisättävä viheryhteys
	Vihlerinjan puisto		Uusi eritasoyhteys
	Kaupunginosapuisto		Naapurikunnan puolelle jatkuva yhteys
	Rajoitetun käytön alueet		Uusi kehitettävä viheralue tai puisto
	Asemakaavoitetut ja muut viheralueet		Uusi kehitettävä kaupunginosapuisto
	Vihersormen pääreitti/lisättävä yhteys		Uusi kehitettävä rantareitti/täydennettävä yhteys
	Vihlerinjayhteys/lisättävä yhteys		

2.3 Liito-oravan huomioonottaminen kaavoituksessa

Liito-orava on luontodirektiivin perusteella tiukasti suojeltu laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Toimiva yleiskaavan viherverkosto tarjoaa liito-oraville mahdollisuuden liikkua ja säilyä alueella myös pidemmällä aikavälillä. (Ympäristöministeriö 2017)

Liito-orava on otettava huomioon, jos sen elinalueelle tai elinympäristöksi sopivalle alueelle suunnitellaan metsäalaa pienentävää maankäyttöä (kaavoitus) tai metsäympäristöä muuttavia toimenpiteitä (rakentaminen, puuston käsittely).

Tiukan suojelun järjestelmän kielloista on mahdollista poiketa vain luontodirektiivin 16 artiklan mukaisilla perusteilla. Näistä yksittäistapauksina myönnettävistä poikkeusluvista päättää alueellinen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus). Asemakaavaa laadittaessa maakunta-kaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava on oikeudellisenä ohjeena. (Ympäristöministeriö 2017)

Liito-orava kuuluu Helsingin vanhaan eläimistöön. Laji hävisi kaupungin alueelta 1900-luvun loppupuolella. 2000-alkuvuosi-ina siitä tehtiin muutaman vuosikymmenen tauon jälkeen joitakin havaintoja. Lajia pidettiin satunnaisena, kunnes ke- vällä 2014 Munkkiniemestä paljastui liito-oravan elinpiiri. Liito-oravan elinalueiden määrän todettiin kolminkertaistuneen vuosina 2014 ja 2016 tehtyjen selvitysten perusteella. Lajista tehdyt havainnot painoutuivat Keskuspuistoon ja Meilahden–Talin alueelle. Edelleen tehtyjen seurantojen perusteella liito-oravakanta on vahvistunut kaikkialla, eniten Konalan–Malminkartanon alueella, Haagassa, Pakilan ympäristössä sekä Veräjämäen metsissä. Lajista on tehty havaintoja myös Keskuspuiston itäpuolelta 16 metsiköstä. Helsingistä on selvitysvuosina (2014, 2016 ja 2018) löytynyt kaikkiaan 89 liito-oravan asuttamaa metsäkuviota, joista osa voi kuulua samaan liito-oravan elinpiiriin. (Lammi & Routasuo 2018)

Liito-oravan huomioon ottamisessa maankäytön suunnitel- lussa on saatu hyviä kokemuksia mm. Espoossa, jossa on tehty laaja selvitys liito-oravien ja maankäytön yhteenso- vittamisesta. Taajama-alueita käsittelevässä selvityksessä asetettiin liito-oravien elinalueiden tavoitekokoksi 5–10 metsä- hehtaaria ja minimikooksi 4 hehtaaria. Pinta-ala määriteltiin liito-oravanaaraan elinympäristövaatimusten perusteella. Liito-oravalle tarpeellisia ja kehitettäviä kulkuyhteyksiä on tarkasteltu Espoossa mm. puuston korkeutta ja puuston yh- tenäisyyttä kuvaavien aineistojen avulla. (Erävuori ym. 2017)

2.4 Vihdintien ja Huopalahdentien kau- punkibulevardin suunnitteluperiaatteet viher- ja virkistysympäristön osalta

Vihdintie ja Huopalahdentien bulevardikaupungin tavoit- teena on yhdistää kaupunkirakennetta osana nykyisiä kaupunginosia Munkkiniemeä, Haagaa ja Pitäjänmäkeä. Yleisilmeestä tulee urbaani - bulevardikaupunki tarjoaa laadukasta asumista korttelipihoineen ja elämyksellistä työskentely- ja toimintaympäristöä aktiivisine maantaso- kerroksineen, aukioineen ja lähipuistoineen. Liikenteellisten uudistusten lisäksi kaupunkibulevardilla panostetaan viihtyisyyttä lisäävään katu ympäristöön mm. katupuustol- la ja -vihreällä.

Kortteleiden väleihin on suunnitteilla rauhallista ja elämyk- sellistä kävelypainotteista ympäristöä, polveilevia katuja, aukioita ja pieniä puistoja säilyvien luontoalueiden lisäksi. Kaupunkitulvien ehkäisemiseksi hulevesiä hallitaan sekä korttelipihoilla että katu- ja puistoalueilla. Rakennukset ja kansirakenteet varustetaan pääasiassa viherkatoilla.

Merkittävimmät luontoalueet ja ekologiset verkostot, kuten liito-oravan ydinalueet yhteyksineen, arvokkaim- mat kalliometsäalueet ja Mätäjoen ympäristö turvataan. Alueelle pyritään muodostamaan edellytyksiä uudelle kaupunkiluonnolle.

Vihdintien ja Huopalahdentien varren uutta rakentamista kompensoidaan vahvistamalla Läntisen vihersormen vir- kistys- ja ekologista yhteyttä mm. tutkimalla Mätäjoen uut- ta Vihdintien alikulkua, parantamalla Kaupintien suuntaista virkistysreitillä, sekä vahvistamalla Korppaanpuiston ja Talin ulkoilupuiston välistä yhteyttä. Asukasmäärän kasva- essa turvataan riittävät viheraluepalvelut lähiympäristössä sekä viher- ja virkistysyhteydet laajemmille viheralueille. Suunnittelualueella tehdään metsäluonnon osalta jatkosel- vitykset, joiden avulla keskeisten ekologisten yhteyksien tarkastelua laajennetaan ja täsmennetään.

Sujuva pitkämatkainen pyöräliikenne mahdollistetaan baanoilla ja bulevardien varsilla kaksisuuntaisilla pyörä- teillä. Pyöräliikenteelle järjestetään turvallinen ja vaivaton lähisaavutettavuus koko alueelle. Koulu- ja päivähoitopal- velut sijoitetaan niin, että niille järjestyy riittävät ulkotilat ja turvallinen ja miellyttävä kävely-yhteys säilytettävälle luontoalueille. (Vihdintien ja Huopalahdentien bulevardikaupungin suunnitteluperiaatteet. 2018)

2.5 Viheralueiden saavutettavuuden tarkastelu

Yhtenä tärkeänä VISTRA:n kehittämistoimenpiteenä on nostettu esille tarve kehittää työkalu viheralueiden saavutettavuuden mittaamiselle. Hyvä saavutettavuus ja monimuotoisten viheralueiden tarjonta asukkaiden lähiympäristössä on tärkeä edellytys luonnon hyvinvointi- ja terveysvaikutuksille. Mitä lähempänä luonto ja lähivirkistysalue ovat, sitä todennäköisemmin alueita käytetään. VISTRA-työssä todettiin, että suurimpia esteitä luontoon menemiselle ovat liian pitkä etäisyys, ulkoilureittien ja muiden ulkoilua tukevien palvelurakenteiden puute sekä tiedon puute itselle sopivista kohteista. Tavoitteena on, että saavutettavuustyön avulla olisi helpompi tunnistaa ja turvata riittävä viheralueverkosto ja sen saavutettavuus tiivistämispaineista huolimatta.

Helsingin viheralueiden saavutettavuusmittarin kehittämistyö on käynnistynyt syksyllä 2018, ja työn ensimmäinen vaihe valmistuu keväällä 2019. Vihdintien – Huopalahdentien kaupunkibulevardin viher-, virkistys- ja metsäverkkosuunnitelma -työtä on tehty samanaikaisesti saavutettavuustyön kanssa. Tästä syystä esitetyt raja-arvot ja viheraluetermit eivät ole kaikilta osin yhteneväisiä töiden välillä, vaan saavutettavuutta on jouduttu tarkastelemaan eri määritysten mukaan.

2.6 Suunnittelualan suhde strategioihin ja selvityksiin

Alueellisen viherverkoston muodostavat vihersormien väliin sijoittuvat, kaupunginosien omat viheralueet ja -yhteydet, johon tämän työn pääpaino keskittyy. Työ liittyy kiinteästi myös viherverkostorunkoon etenkin luonnonarvojen osalta ja muuhun kaupunkivihreään maankäyttösuunnitelman rakennettujen alueiden osalta.

Työ sijoittuu Helsingin läntisimmän vihersormen eli Länsipuiston alueelle, joka koostuu Mätäjoen ja Seurasaaressa välisestä viheralueiden helminauhasta. Länsipuistoa kehitetään Mätäjoen vartta seurailevana, helposti hahmotettavien reittien yhdistämä kokonaisuutena. Suunnittelualan läpi itä-länsisuunnassa kulkee Viherlinja II (Lahdelta lahdelle, Iso-Huopalahti – Strömsinlahti).

Viherverkostorunko

- Laajat, kaikkia helsinkiläisiä ja matkailijoita palvelevat viheralueet
- Paljon pinta-alaa vaativat toiminnot, kuten liikuntapuistot, ratsastus, golf, siirtolapuutarhat
- Luonnonsuojelualueet ja ekologinen pääverkosto
- Laajat kulttuuriympäristöt, kuten viljelymaisemat

Alueellinen viherverkosto

- Lähiviheralueet nivoutuvat osaksi asuinalueita
- Pääpaino monipuolisessa virkistystoimintatarjonnassa ja asukkaiden arkiympäristön laadussa
- Paikallista identiteettiä muodostavat arvoympäristöt

Muu kaupunkivihreä

- Korttelirakenteeseen liittyvä kaupunkivihreä, kuten katupuut, piha-alueiden kasvulliset osat, aukoiden kasvillisuus, pienet kalliopaljastumat ja hulevesireitit
- Tarkoitus lisätä rakennetun ympäristön viihtyisyyttä, luoda mittakaavaa, vehreyttä ja paikan luonnetta

Viherverkoston hierarkia. (Jaakkola, M. ym. 2016)

3. Määritelmät ja termit

Määritelmien ja termien kuvauksella pyritään saavuttamaan yhteinen kieli, jotta eri suunnittelualojen asiantuntijat tietävät ja ymmärtävät, mitä mikin termi tarkoittaa ja mihin määritelmän sisällöllä pyritään. Kaikki osa-alueiden verkostot kytkeytyvät toisiinsa ja voivat sisältyä toisiinsa joko osittain tai kokonaan. Alla on pyritty kuvaamaan ja selkiyttämään eri verkostojen luonnetta ja roolia ympäristössä ja suhdetta toisiinsa.

3.1 Verkostot

Viheralueverkosto käsittää ekologisen verkoston sekä virkistysalueverkoston viherosat. Viheralueverkosto on sekä virkistäytymistä että luonnon monimuotoisuutta tukeva verkosto. Virkistysalueverkoston rakennetut osat eivät kuulu viheralueverkostoon. Tällaisia ovat esimerkiksi pinnoitetut liikunta-alueet ja osa katuverkostoa.

Virkistysalueverkosto on rakennettu ihmisten tarpeisiin. Virkistysverkosto koostuu virkistysalueista, kuten puis-toista, palloilu- ja urheilukentistä, leikkipuistoista ja koirapuistoista. Alueita yhdistää kävely- ja pyöräteistä sekä ulkoilureiteistä koostuva **kevyenliikenteen verkosto**. Virkistysverkoston luontaiset tai luontaisen kaltaiset ympäristöt ovat osa ekologista verkostoa.

Ekologinen verkosto palvelee eliöiden lisääntymistä, liikkumista ja leviämistä. Ekologisen verkoston osien tulee olla eliölajeille soveltuvia ympäristöjä, jotta verkosto toimii. Ekologinen verkosto voi koostua monen tyyppisten alueiden muodostamista verkostoista, kuten puustoisista ympäristöistä, vesiympäristöistä ja avoimista niittymäisistä ympäristöistä. Ekologinen verkosto muodostuu luontaisista tai luontaisen kaltaisista ympäristöistä. Kaupunkialueilla ekologinen verkosto voi käsittää myös erilaisia ihmisen luomia ympäristöjä, kuten puistoja. Ekologinen verkosto on oleellinen osa virkistysverkostoa.

Metsä- ja puustoinen verkosto on osa ekologista ja virkistysalueverkostoa, jotka yhdessä muodostavat viheralueverkoston. Alueet kytkeytyvät toisiinsa toiminnallisesti tai rakenteellisesti. Metsä- ja puustoista verkostoa kehitetään osana virkistysverkostoa huomioiden kuitenkin erityisesti luonnon monimuotoisuus. Metsä- ja puustoinen verkosto koostuu suojeltavista metsäalueista, virkistymetsistä, katupuu- ja muista istutuksista sekä puistoista. Metsä- ja puustoinen verkosto kytkeytyy myös tiiviisti niitty- ja siniverkostoon. (Metsä- ja puustoinen verkosto. Luonnos 23.10.2018.)

Verkostojen liittyessä ja lomituessa toisiinsa, on niiden muodostama kokonaisuus huomioitava viherrakenteen määrittämisessä ja kehittämisessä sekä viheralueiden jatkosuunnittelussa. Tässä työssä suunnittelun marssijärjestys alkaa metsä- ja puustoisesta verkoston määrittelystä, joka luo raamit ja osaltaan lakisääteiset rajoitteet (liito-oraava) verkostojen kehittämiseen. Metsä- ja puustoisesta verkoston yhteyteen tuodaan ihmisen tarpeet ja toiveet viher- ja virkistysalueista, joiden pohjalta muuttuvan maankäytön alueen viherrakenne lopulta määritellään.

Viheryhteys

- Viheralueita yhdistävä viheralue, joka palvelee liikkumista ja virkistäytymistä ja/tai eliöiden liikkumista ja leviämistä
- Yhteys, joka voi toimia virkistysyhteytenä ja ekologisena yhteytenä

Virkistysyhteys

- Ihmisten liikkumista ja virkistäytymistä palveleva kulkuyhteys
- Keskeistä toimivat kulkuyhteydet

Ekologinen yhteys

- Verkosto, joka palvelee monien eliöiden ja eliöryhmien liikkumista ja leviämistä
- Keskeistä monimuotoisten alueiden toiminnallinen tai rakenteellinen yhdistäminen

Viheralueverkosto

- Eri mittakaavatasojen viheralueiden (julkiset ja yksityiset kasvulliset alueet pihojen kasvullisia osia lukuun ottamatta) muodostama verkosto
- Verkosto, joka voi toimia virkistysverkostona ja/tai ekologisena verkostona tai sen osana

Virkistysalueverkosto

- Yhdyskuntarakenteen kaikista käytävissä olevista virkistysalueista ja niiden välisistä virkistystä palvelevista kulkuyhteyksistä muodostuva verkosto
- Käsittää virkistystä palvelevat viher- ja muut alueet
- Virkistysalueverkosto tehdään ihmisten tarpeita varten

Ekologinen verkosto

- Verkosto, joka palvelee monien eliöiden ja eliöryhmien liikkumista ja leviämistä
- Koostuu alueista ja yhteyksistä, jotka mahdollistavat liikkumisen ja leviämisen
- Ekologisen verkoston osien oltava toimivia eliöstön kannalta

Verkostojen ja yhteyksien määritelmät.

3.2 Viheralueiden ja virkistyspalveluiden saavutettavuuden raja-arvotarkastelu

Työn alussa tarkasteltiin viher- ja virkistysalueiden sekä virkistyspalveluiden saavutettavuutta ja mitoitusta yleisesti. Tarkoituksena oli testata, voidaanko maankäytön suunnittelun tueksi määrittää viheralueille raja-arvoja mitoituksen ja sijoituksen osalta. Raja-arvojen määrittelyssä lähdeaineistona käytettiin mm. eri suurkaupunkien ohjeistoa ja vanhoja kaavoitusohjeita.

Raja-arvomäärittelyssä päädyttiin vertailtavien ohjearvojen perusteella seuraavaan mitoitukseen:

Virkistys- ja ulkoilualue

Seudullisesti merkittäviä, laajoja vihervestoston runko-osia, jotka toimivat myös alueellisesti tärkeinä puisto- ja lähiviheralueina. Ekologisen verkoston pääyhteys.

Kaupunginosapuisto

Laajahkoja alueellisia vihervestoston osia, jotka tarjoavat monipuolisia virkistysalueita ja -palveluita eri käyttäjäryhmille. Paikallisesti merkittäviä puisto- ja lähiviheralueita, joilla on keskeinen rooli ekologisessa verkostossa. Tulee olla riittävän suuria toimintojen kehittymiselle.

Lähiviheralue

Paikallisia vihervestoston osia, jotka tarjoavat erilaisia virkistysalueita ja -palveluita lähialueiden käyttäjäryhmille. Tärkeä rooli ekologisessa verkostossa. Yhden lähiviheralueen sisällä voi sijaita useita viheraluetyppejä.

Lähiluontokokemus

Pienialaisia vihervestosta tukevia osia (puistikko, katuviherä), jotka tarjoavat alueen käyttäjille jokapäiväisen kontaktin luontoon. Voivat toimia ekologisten reittien tukiyhteyksinä.

Viheralueiden lisäksi virkistyspalveluiden saavutettavuutta ja mitoitusta tarkasteltiin eri lähdeaineistojen pohjalta. Virkistyspalvelutarkastelussa keskityttiin leikki-, pelailu- ja lähiliikunta-alueisiin selvitysalueen rajatun koon ja keskeisen sijainnin takia.

Leikkipuisto

Kaupunginosapuistossa sijaitseva laajempi asuntoaluekohtainen leikkialue, jossa on monipuolisesti toimintaa eri ikäisille lapsille.

Leikkipaikka

Lähiviheralueella sijaitseva suppeampi asuntoaluekohtainen leikkialue, jossa erilaisia toimintaa eri ikäisille lapsille.

Lähiliikuntapaikka

Asuntoaluekohtainen pelailu- ja lähiliikuntapaikka, jossa on eri käyttäjäryhmille suunnattuja ulkoliikuntavälineitä sekä palloilualueita.

Lähde	Nimitys	Koko	Etäisyys	Viherala/asukas m ² /as (ha/as)
Asuinympäristön suunnitteluohjeet kaavoitusohjeessa (1975) Göteborg, Ruotsi Green city-ohjeisto (Hollanti 2012) Berliini New York VISTRA I, sosiotooppijana, Helsinki (KSV 2013)	lähipuisto (korttelipuisto)	> 0,35-0,4ha	150m	
	lähipuisto tai -luontoalue taskupuisto	> 0,2ha 0,01-1ha 0,5ha	< 300m (5min.) < 200m (4min.) < 500m	
	puisto lähipuisto	vähimmäiskoko 0,1ha > 0,2ha (kantakaupunki > 0,1ha)	< 400m (10min.) 500m (8min.)	
VALITTU RAJA-ARVO:	lähiluontokokemus (puistikot, katuvihreä)	> 0,2 ha	< 150 m	
Helsingin yleiskaavallisten virkistysalueiden käyttöpaineet lähivirkistysalueina (KSV YA:16/1988) Virkistysalueiden suunnittelu ja hoito, YM 1998 (julkaisussa Kestävät kaupunkiseudut (SYKE 2011) Green city-ohjeisto (Hollanti 2012) VISTRA I, sosiotooppijana, Helsinki (KSV 2013)	lähipuisto	> 1,5ha > 1,5ha	< 300m < 300m	10 (0,001)
	lähipuisto	1-6ha > 2ha > 1,5 ha	< 400m (6min.) 800m (14min.) < 300 m	
	korttelipuisto kaupunginosapuisto, lähiliikuntapaikka			
VALITTU RAJA-ARVO:	lähiviheralue	> 1,5 ha	< 300 m	
Asuinympäristön suunnitteluohjeet kaavoitusohjeessa (1975) RT-89-10966 Ulkoleikkipaikat	lähipuiston leikkialue	> 0,15-0,2ha	< 150m	
	lähipuistojen leikkialueet ja lähiliikunta-alueet	0,15-0,2 ha, 25m ² /100 m ² asuntokerrosalaa	150 m	
VALITTU RAJA-ARVO:	leikkipaikka	> 0,15-0,2ha	< 300m	
Örebro, Ruotsi VISTRA I, sosiotooppijana, Helsinki (KSV 2013)	liikuntapuisto kaupunginosapuisto, lähiliikuntapaikka	> 2ha	< 200m 800m (14min.)	
	VALITTU RAJA-ARVO:	lähiliikunta-alue	0,1-0,2 ha	< 300m
Valtion virkistysaluekomitean mietintö (1973) Asuinympäristön suunnitteluohjeet kaavoitusohjeessa (1975) Helsingin yleiskaavaluonnos 2002 Virkistysalueiden suunnittelu ja hoito, YM 1998 (julkaisussa Kestävät kaupunkiseudut (SYKE 2011) Göteborg, Ruotsi Green city-ohjeisto (Hollanti 2012)	ulkoilupuisto laajempi puistoalue	> 10ha > 10ha	< 1km < 500m	40 (0,004)
	laajempi yhtenäinen virkistysalue ulkoilupuisto	> 20ha 20-25ha	< 300m tai < 500m	
	kaupunkipuisto kaupunginosapuisto	riittävän suuri 6-18ha	< 1km 30min. julkisella liikenteellä < 800m (12min.)	
	VALITTU RAJA-ARVO:	kaupunginosapuisto	> 10 ha	< 500m
Asuinympäristön suunnitteluohjeet kaavoitusohjeessa (1975) RT-89-10966 Ulkoleikkipaikat	laajemman puistoalueen leikkialue	0,6-1,2ha	< 500m	
	asuntoaluekohtaisten virkistysalueiden leikkipaikat	leikkipuistoa 0,6-1,2 ha, puiston kokonaispinta-ala > 10 ha	500 m	
VALITTU RAJA-ARVO:	leikkipuisto	1 ha	< 500m	
Valtion virkistysaluekomitean mietintö (1973) Virkistysaluevaraus selvitys (KSV YA:19/1988) Göteborg, Ruotsi Green city-ohjeisto (Hollanti 2012)	ulkoilualue laaja virkistys- ja ulkoilualue	> 100ha > 200ha, 600-1000ha	< 10km < 5km (0,5h)	80 (0,008) 150 (0,015)
	suuret luonto- ja virkistysalueet keskuspuisto	riittävän suuri 200ha	30min. julkisella liikenteellä < 3200m (30min.)	
	VALITTU RAJA-ARVO:	virkistys- ja ulkoilualue	> 100 ha	< 5 km
Örebro, Ruotsi VISTRA I, sosiotooppijana, Helsinki (KSV 2013)	liikuntapuisto liikuntapuisto		< 200m 15min. pyörällä	
	VALITTU RAJA-ARVO:	liikuntapuisto	> 10 ha	< 2 km

3.3 Viheralueiden määrittely

Viherympäristön nykytilan määrittelyssä on huomioitu kaupungin omistamat asemakaavoitetut viheralueet. Korttelialueiden piha-alueita ei ole huomioitu, vaikka ne ovat oleellinen osa kaupungin viherverkostoa, etenkin puustoverkoston osalta. Rajoitetun käytön alueet, kuten golf- kentät, on huomioitu selvityksissä.

Työn kehittämissuosituksissa määritetään viheralueverkosto sekä puustoinen viherrakenne metsä- ja puustoisien verkoston luokittelun mukaan. Viheralueverkoston määrittelyssä on huomioitu myös virkistys- ja ekologisen verkoston toimivuus. Rakennettaville viheralueille osoitetaan aluetta palvelevia toimintoja. Rakennettavat viheralueet toimivat kuitenkin myös tärkeänä puustoisien verkoston osana ja niiden puustoisien viherrakenteen tavoitetilana on määritelty samalla luokituksella.

3.4 Virkistyspalveluiden ja -reitistön määrittely

Virkistyspalveluiden määrittelyssä on huomioitu kaupungin omistamat ja ylläpitämät virkistyspalvelut, kuten leikkipuisto ja -paikat, lähiliikuntapaikat sekä pallokentät. Leikkipuistojen ja -paikkojen lisäksi selvityksessä on huomioitu koulujen ja päiväkotien piha-alueet, jotka toimivat virka-ajan ulkopuolella yleisessä virkistyskäytössä. Kehittämissuosituksissa on esitetty selvitysalueelle tulevaisuudessa tarvittavat virkistyspalvelut viheralueiden ja virkistyspalveluiden saavutettavuuden tarkastelussa käytetyn taulukon pohjalta.

Virkistysreitistön määrittelyssä on otettu huomioon VISTRAn tavoitteellisen reitistön lisäksi olemassa olevat kevyen liikenteen yhteydet ja ulkoilureitit. Kehittämissuosituksissa on esitetty selvitysalueen uudet ja muuttuvat päävirkistysyhteydet. Bulevardilla ja katuympäristössä kulkevia kevyen liikenteen väyliä tai viheralueiden sisäisiä yhteyksiä ei ole tässä tarkastelumittakaavassa lähdetty esittämään katuverkoston suunnittelun ollessa vielä alkuvaiheessa. Mahdolliset uudet tai uusittavat kevyenliikenteen eritasoliitetyt on huomioitu kehitysehdotuksissa.

3.5 Liito-oravien elinalueiden ja -olojen määrittely

Kulkuyhteyksien keskeiset kriteerit:

Lisääntymis- ja levähdyspaikka

Lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat elinympäristön osia. Lisääntymispaikalla liito-orava saa poikasia, kun taas levähdyspaikalla liito-orava viettää päiväaikansa. Lisääntymis- ja levähdyspaikka käsittää pesäpuun tai muun pesäpaikan sekä pesän välittömässä läheisyydessä olevat suojaa ja ravintoa tarjoavat puut. Lisääntymis- ja levähdyspaikat tulee aina säilyttää. Lisääntymis- ja levähdyspaikan ekologinen toimivuus tulee myös säilyttää, toisin sanoen pesän ja sitä ympäröivän suojapuuston lisäksi tulee säilyttää kulkuyhteydet lisääntymis- ja levähdyspaikalle. Esimerkiksi ruokailualueet eivät välttämättä sijaitse välittömästi pesän ympärillä ja ruokailualueille johtavat yhteydet tulee säilyttää. (Ympäristöministeriö 2017)

Ydinalue

Elinpiirin sisällä on ydinalueita. Ydinalueet ovat elinpiirin sellaisia osia, joita liito-orava käyttää eniten. Ydinalueet voidaan havaita helposti oikeaan aikaan tehdyissä panakartoituksissa. Ydinalueita voi olla elinpiirillä yksi tai useampia. Ydinalue on tyypillisesti kuusivaltaista ja alueella esiintyy kolohaapoja tai risupesäiä tai ydinalueet ovat lehtipuuvaltaisia ruokailualueita. Ydinalueen pinta-ala voi vaihdella huomattavasti, yleensä se on laajuudeltaan lisääntymis- ja levähdysaluetta laajempi. Ydinalueilla on tavoitteena säilyttää lajille merkitykselliset puut ja puuryhmät sekä riittävä puustoisuus. (Ympäristöministeriö 2017)

Elinpiiri

Aikuiset liito-oravat elävät koko ikänsä samalla elinpiirillä, jolla ne käyttävät useita vaihtoehtoisia pesäpaikkoja. Aikuiset liito-oravat liikkuvat laajalla alueella. Naaraiden elinpiiri on keskimäärin 8 ja koiraiden 60 hehtaaria. Naaraat elävät lähes aina toisistaan erillisillä elinpiireillä, kun taas koiraiden elinpiirit voivat olla osin päällekkäisiä. Saman koiraan laajan elinpiirin sisällä voi olla useita naaraiden elinpiirejä. (Ympäristöministeriö 2017)

Kulkuyhteydet

Lajin elinympäristö- ja liikkumisvaatimukset tulee huomioida alueilla, jossa laji esiintyy. Luontevaa on yhdistää liito-oravan elinpiirien osat ja kulkuyhteydet osaksi metsä- ja puustoista verkostoa.

Suunnittelussa tulee tarkastella suunnittelualuetta laajempaa kokonaisuutta, jotta tarvittavat yhteydet voidaan ottaa huomioon. Tietoa elinpiirien ja ydinalueiden yhteyksistä löytyy mm. Luontotietojärjestelmästä sekä Helsingin ja Espoon välisistä yhteyksistä julkaisusta Espoon liito-oravien kokonaisuus selvitys 2014-2015 (Lammi ym. 2016).

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat tulee säilyttää sekä liikkumisyhteydet näille paikoille. Laji pystyy liitämään 20-30 metriä pitkiä liitoja (Ympäristöministeriö 2017). Huomattavasti pidempiäkin liitoja on dokumentoitu. Liitomatkaan vaikuttaa huomattavasti maastonmuodot sekä puiden korkeus. Liikkumisyhteyksien huomioimisessa liitokyky tulee huomioida. Ydinalueiden välillä tulisi olla vähintään kaksi toimivaa yhteyttä, mikäli ydinalueiden välinen ympäristö ei koostu yhtäjaksoisesta metsäalueesta. Yhteyksien tulee olla myös pitkällä aikavälillä säilyviä. Hyvän yhteyden tavoitteellinen leveys on 20-50 metriä tai enemmän. Aukkokohdissa puiden välinen etäisyys on korkeintaan 20 metriä. Liito-oravan elinpiirien välisten yhteyksien tulisi olla hyviä yhteyksiä. Puuriveistä ja -ryhmistä muodostuvat tai muodostettavat yhteydet toimivat pääasiassa tukevina yhteyksinä, mutta ne voivat muodostaa myös ainoat yhteydet esimerkiksi alueilla, jossa yhteydet ovat jo muutoinkin katkonaiset eivätkä täytä hyvän yhteyden määritelmää. Puurivien ja ryhmien muodostamia käytävämäisiä yhteyksiä pitää aina olla useampi.

Elinpiirien väliset yhteydet voivat olla pitkiä. Tämän takia yli 750 metrin pituisien yhteyksien varrelle tulisi säästää tai kehittää pienialaisia metsiköitä välietapeiksi. Merkittävien esteiden (tyypillisesti liikenneväylät) ylittämistä tulee helpottaa säilyttämällä puustoa sekä istuttamalla ylityksen mahdollistamaa puustoa.

3.6 Metsä- ja puustoisien verkoston määrittely

Helsingin metsä- ja puustoinen verkosto koostuu toisiinsa kytkeytyvistä, eri tyyppisistä metsäisistä ja puustoisista ympäristöistä, jotka muodostavat jatkumoa eli yhteyksiä.. Metsäverkostoa kehitetään osana virkistysverkostoa huomioiden kuitenkin erityisesti luonnon monimuotoisuus.

Metsä- ja puustoinen verkosto koostuu runkoyhteyksistä, alueellisista yhteyksistä sekä paikallisista yhteyksistä, jotka kytkeytyvät toisiinsa muodostaen kokonaisverkoston. Helsingin vihersormet muodostavat runkoyhteydet. Alueelliset yhteydet ovat runkoyhteyksiä toisiinsa yhdistäviä viherlinjoja, jotka ovat pääosin poikittaisia runkoyhteyksiin nähden. Paikalliset yhteydet kytkevät runko- ja alueellisten yhteyksien ulkopuolisia metsäisiä suojelualueita sekä metsäisiä ja puustoisia alueita ylempään tason yhteyksiin.

Verkosto ja sen yhteydet koostuvat erityyppisistä metsä- ja puustoisista ympäristöistä ääriolotilojen ollessa laajoja metsäalueita ja yksittäisiä puuryhmiä tai rivejä. Metsä- ja puustoisien verkoston osat voidaan luokitella osien luonteen mukaan.

Verkosto-osien ”valikoima” vaihtelee yhteystyypistä riippuen: Esimerkiksi runkoyhteydet muodostuvat alueellisista, vahvoista osista käsittäen ydinmetsät, metsät ja metsiköt sekä puustoiset puistot. Muun tyyppiset osat voivat toimia runkoyhteyttä tukevana osina tai niitä voidaan käyttää vahvistamaan runkoyhteyden yhtenäisyyttä katkosten kohdalla. Alueelliset yhteydet ovat monin paikoin katkonaisia. Kytkeytyneisyyttä voidaan parantaa kaupunkirakenteessa puistojen, puurivien ja -ryhmien avulla.

Kaupunkisuunnittelussa metsä- ja puustoinen verkosto tulee käsittää kokonaisuutena, jossa verkoston ytimen muodostavat runkoyhteydet sekä alueelliset yhteydet (Metsä- verkostaselvityksen ja Helsingin yleiskaavan kaupunkiluonto-teemakartan kehitettävät yhteydet). Näiden yhteyksien toimivuus on erityisen tärkeää. Monissa paikoissa erityisesti alueellisten yhteyksien kytkeytyneisyys on heikko, joten metsäalueiden kytkeminen toisiinsa edellyttää verkoston kehittämistä esimerkiksi puistoin ja viheristutuksin.

Tiivistyvässä kaupunkirakenteessa lähtökohtana on runkoyhteyksien säilyminen. Metsä- ja puustoisien verkoston soveltamisessa maankäytön suunnitteluun lähtökohtana on

Ydinmetsät

Yli 4 ha, halkaisija 100 m olevat nykyiset metsät, ei ekologisia kriteerejä

Verkoston alueellisia osia, Ydinalueita, jotka kytetään toisiinsa verkostolla

Metsät ja metsiköt

< 4 ha nykyiset metsät ja metsiköt sekä puisto- ja kartanometsät; kriteerinä metsäkasvillisuus

Verkoston alueellisia osia, toimivat askelkivinä ja käytävämäisinä osina

Puustoiset puistot

Rakennetut, puustoiset tai puustoisia osia käsittävät puistot

Toimivat puustoisina yhteyksinä ja askelkivinä

Puustoiset tukialueet

Pihat ja puutarhat, siirtolapuutarhat ja hautausmaat

Tukialueet eivät muodosta verkoston pääosia, vaan tukevat kokonaisuutta

Puurivit ja -ryhmät puistomaisessa ympäristössä

Puistokadut ja avoimien ympäristöjen puurivit ja -ryhmät

Toimivat puustoisina, käytävämäisinä yhteyksinä

Puurivit ja -ryhmät urbaanissa ympäristössä

Katualueiden istutetut puurivit ja -ryhmät. Alusta päällystetty tai nurmena

Toimivat puustoisina, käytävämäisinä yhteyksinä rakennetun ympäristön sisällä

säilyttää metsäalueita ja metsiköitä sekä näitä yhdistäviä puustoisia käytäviä. Metsien ja metsiköiden välille tulee pyrkiä luomaan puustoisesta ympäristöstä muodostuvat kulkuyhteydet viher- ja virkistysverkoston osana. Yleiskaavan Kaupunkiluonto teemakartan metsäverkoston osalta on määritelty keskeiset verkoston yhteydet, joiden säilyttäminen on ensisijaista.

Tyypillisesti yhteydet eivät ole yhtenäisiä, vaan koostuvat erityyppisistä osista. Luontevia yhteyksiä muodostavat yhtenäiset metsäalueet sekä vesiuomat ranta-alueineen. Yhteyksien tavoite on kytkeä alueelliset osat toisiinsa. Alueiden välissä on tyypillisesti esimerkiksi katuja, maanteitä tai muita rakennettuja ympäristöjä, jotka aiheuttavat estevaikutusta. Merkittävimpiä väylämäisiä estevaikutuksia Helsingissä aiheuttaa liikenneverkosta. Joukkoliikenneverkoston ja siihen liittyvän kaupunkirakenteen kehittäminen aiheuttaa estevaikutuksia, jolloin on tarve kehittää viherverkoston yli- ja alikulkuja.

Metsä- ja puustoisien verkoston suunnittelussa tulee ottaa huomioon metsien runsas ja jatkossa yhä lisääntyvä virkistyskäyttö sekä ilmastonmuutoksen vaikutukset. Suosituilla ulkoilualueilla metsämaasto on jo nykyisin kulunut. Metsämaan kulumisen ja humuskerroksen häviämisen vaikuttavat puustoon ja metsiköiden luontaiseen uudistumiseen, metsän virkistysarvoon ja metsälajiston monimuotoisuuteen. Metsä- ja puustoisien verkoston suunnittelussa tulisi pyrkiä tarjoamaan virkistys- ja ulkoilumahdollisuuksia ja reittejä siten, että Helsingissä säilyy myös maaperältään terveitä ja elinvoimaisia kaupunkimetsiä.

(Metsä- ja puustoinen verkosto. Luonnos 23.10.2018.)

Metsä- ja puustoisien verkoston osat niiden luonteen mukaan. Osat on luokiteltu alueen vahvuuden mukaan.

4. Nykytilanne

4.1 Selvitysalueen maankäytön nykytilanne viherympäristön kannalta

Selvitysalue sijaitsee Vihdintien ja Huopalahdentien varrella Länsi-Helsingissä. Selvitysalue käsittää Vihdintien ja Huopalahdentien bulevardikaupungin suunnittelualan Munkkiniemen aukiolta Kaupintielle asti (Sijaintikartta s. 6).

Huopalahdentien eteläosa on tiiviisti rakentunutta aluetta, jossa pienialaiset viheralueet sijoittuvat pääasiassa korttelirakenteeseen. Laajempi yhtenäinen viheralue sijoittuu Munkkiniemen länsipuolelle Turunväylän varteen. Niemenmäen länsipuolella Huopalahdentien varrella sijaitsee yhtenäinen puistoalue.

Huopalahdentien eteläpäästä, asuinkortteleiden itäpuolelta alkaa laaja yhtenäinen viher- ja virkistysalue, joka on osoitettu yhdeksi Helsingin tärkeistä vihersormista. Vihersormi ulottuu aina Seurasaaressa selältä Pikku-Huopalahden ja Niemenmäen kautta Talin liikuntapuistoon. Alueeseen liittyvät VISTRAn viheryhteydet on esitetty karttaotteessa sivulla 7.

Selvitysalueen keskikohdassa, Haagan liikenneympyrän keski- ja reuna-alueilla sijaitsee metsäisiä viheralueita sekä Haaganpuiston urheilualue. Liikenneympyrästä pohjoiseen, Vihdintien itäpuolella sijaitsee laaja metsäinen Riistavuorenpuisto, jossa on vaikuttavia avokallioalueita. Metsäinen viheralue jatkuu radan pohjoispuolella alavampana. Vihdintien länsipuolella, Pitäjänmäen yritysalueella ei ole olemassa olevia viheralueita juuri ole.

Selvitysalue päättyy Kaupintien pohjoispuolella Mätäjokeen ja Vihdintien itäpuolella sijaitsevaan Lassilan laajaan viheralueeseen. Selvitystyössä on huomioitu myös alueen ulkopuolelle ulottuvat viher- ja virkistysverkostoyhteydet.

Selvityksissä on huomioitu lainvoimaiset sekä hyväksymisprosessissa pitkällä olevat maankäytön muutosalueet, jotka vaikuttavat olemassa olevaan viherverkostoon ja etenkin puustoverkostoon. Liito-oravan ydinalueita koskevat maankäytön muutokset edellyttävät poikkeusluvan hakemista, joka on huomioitu raportissa erillisenä riskitarkasteluna.

4.2 Liito-oravien nykytilanne selvitysalueella

Suunnittelualan eteläosassa (Rantaradan eteläpuoli) on liito-oravaselvityksissä (Lammi & Routasuo 2018) rajattuja liito-oravan ydinalueita Pikku-Huopalahdessa ja Munkkivuoren metsäalueella. Suunnittelualan länsipuolella on useita liito-oravan ydinalueita Munkkiniemen ja Pajamäen alueilla.

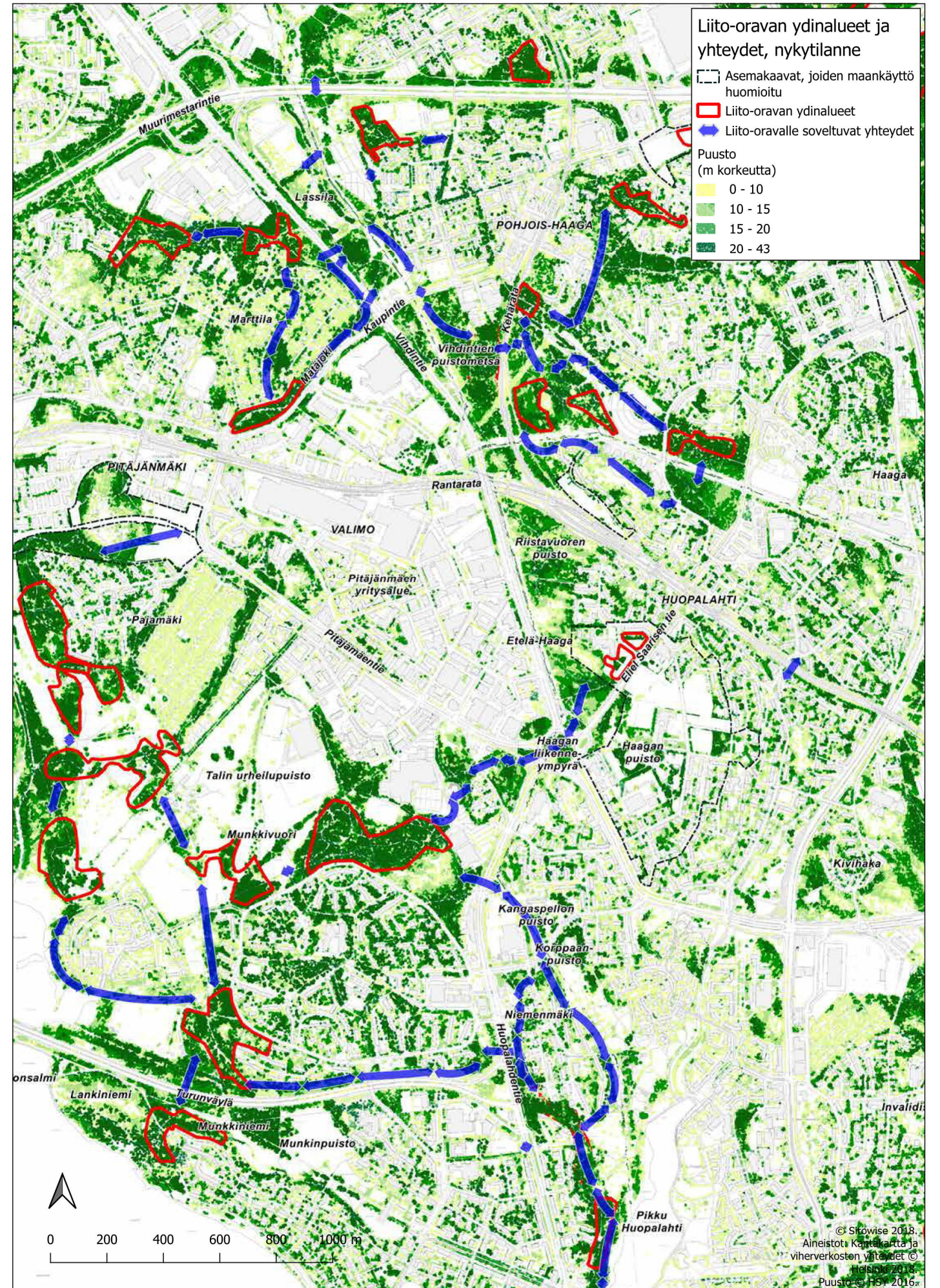
Suunnittelualan pohjoisosassa (Rantaradan pohjoispuoli) liito-oravan ydinalueita on Vihdintien puistometsän yhtenäisellä metsäalueella sekä Marttilassa mukaan lukien Mätäjoen varsi. Suunnittelualan itä- ja koillispuolella on lisäksi liito-oravan ydinalueita.

Suunnittelualan eteläosassa (Rantaradan eteläosa) liito-oravan ydinalueiden väliset kulkuyhteydet koostuvat metsäistä ja puustoista. Huopalahdentie rajoittanee lajin liikkumista, mutta katupuusto tarjoaa soveltuvia ylityspaikkoja. Turun moottoritien varrella Lankiniemen alueella on moottoritien molemmin puolin kookkaampaa puustoa, minkä kautta liito-orava voi liikkua Munkkiniemen ja Munkkivuoren-Talin alueiden välillä. Munkkivuoresta Riistavuorenpuistoon kulkuyhteyttä katkoo tiestö. Haagan liikenneympyrän puustoiset reunaosat ja ympyrän keski-osa mahdollistavat lajin liikkumisen pääväylien poikki Eliel Saarisen tien liito-oravan ydinalueelle.

Rantarata on todennäköisesti vahva leviämisen liito-oravalle, koska rataympäristö muodostaa kauttaaltaan yli 50 metrin avoimen ympäristön. Huopalahden aseman itäpuolella on yksittäisiä puita tai puuryhmiä, joiden kautta liito-oravalla voi olla mahdollisuus siirtyä radan yli.

Rantaradan pohjoispuolella Vihdintien puistometsän alueella on useita liito-oravan ydinalueita. Alueet ovat kytkeytyneet hyvin toisiinsa. Pohjois-Haagasta Marttilaan kulkuyhteys muodostuu Kaupintien pohjoispuolella puistomaisen ympäristön puuryhmistä ja yksittäisistä puista. Kaupintien ja Vihdintien risteysalueen pohjoispuolella on todennäköinen kulkuyhteys, koska Vihdintien varrella on korkeampaa puustoa sekä metsää molemmin puolin tietä. Vihdintien puistometsän alueelta on jokseenkin yhtenäiset kulkuyhteydet edelleen itään ja koilliseen.

Lajin liikkumisen kannalta todennäköisesti hyvin tärkeässä roolissa ovat pihojen puustoiset ympäristöt, joita on runsaasti Munkkiniemessä, Niemenmäessä, Munkkivuoressa, Marttilassa sekä Huopalahdessa. Pitäjänmäen-Valimon alue ei ole liito-oravalle soveltuvaa ympäristöä.

4.3 Metsä- ja puustoisien verkoston nykytilanne selvitysalueella

Munkkivuoren ja Niemenmäen alue koostuu toisiinsa kytkeytyneistä metsäkuivista, puistoista sekä erityisesti Munkkivuoren alueella pihojen puustoisista ympäristöistä. Metsä- ja puustoinen verkosto on luonteeltaan urbaani, jota monipuolistavat metsäkuivat ja Talin urheilupuiston alue. Alueet ovat kytkeytyneet toisiinsa hyvin. Huopalahdentie katkoo yhteyksiä. Munkkivuoren ja Munkkiniemen kytkeytyneisyyttä heikentää Turunväylä.

Pitäjänmäen-Valimon alue on tiiviisti rakennettua ympäristöä, jossa puustoisuus on hyvin vähäistä.

Riistavuorenpuiston ja Vihdintien puistometsän aluetta luonnehtivat yhtenäiset metsäalueet, jotka ovat pinta-alallisesti laajoja. Rantarata katkoo yhtenäisyyttä.

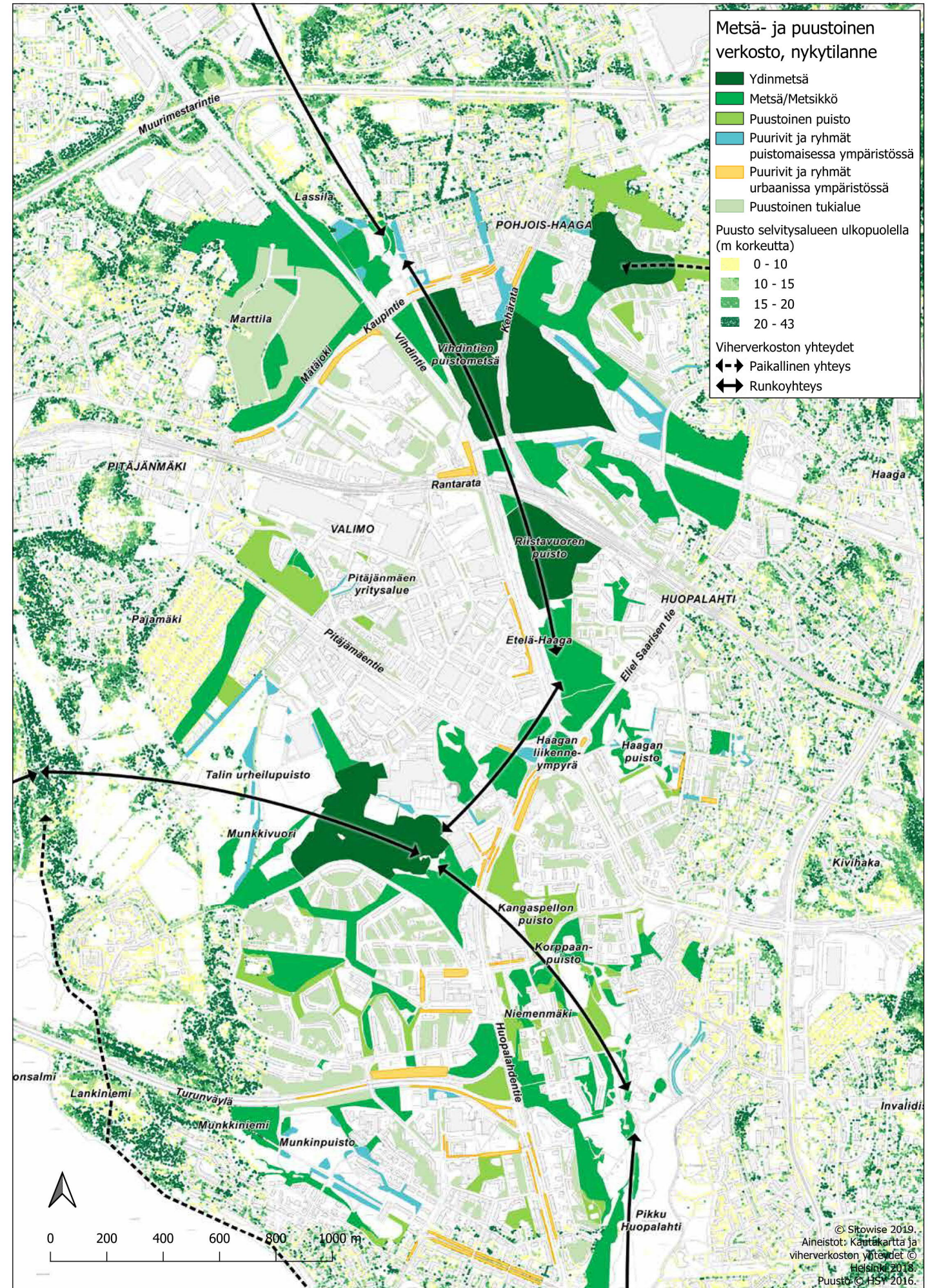
Suunnittelualueelle sijoittuu metsä- ja puustoisien verkoston runkoyhteys Meilahdesta pohjoiseen. Runkoyhteys noudattelee Huopalahdentietä ja edelleen Vihdintien itäpuolta. Runkoyhteys on monin paikoin katkonainen, merkittävimmät katkot johtuvat liikenneväylistä. Runkoyh-

teiden eteläosa on luonteeltaan puistomaisempi koostuen toisiinsa kytkeytyneistä metsäkuivista sekä metsäkuivista yhdistävistä puustoisista puistoista. Haagan liikenneympyrän eteläpuolella runkoyhteys koostuu osittain vain puustoryhmistä ja puuriveistä tiiviissä kaupunkirakenteessa. Runkoyhteyden pohjoisosa on luonteeltaan metsäinen; metsäalueet ovat laajoja ja toisiinsa kytkeytyneitä Haagan liikenneympyrän ja Kaupintien välisellä alueella. Rantarata kuitenkin katkaisee metsien kytkeytyneisyyden. Kaupintien pohjoispuoleiset osat koostuvat pienehköistä metsistä sekä puistomaisista ympäristöistä.

Runkoyhteyden kytkeytyy alueellisia ja paikallisia yhteyksiä länteen Talin alueelle sekä Marttilan alueelle. Itään suuntautuu yhteys Aino Acktén puiston kautta kohti Keskuspuistoa. Mätäjokivarsi on keskeinen verkoston yhteys suunnittelualueen luoteisosassa. Mätäjokivarsi on katkonainen Rantaradan ja Pajamäen välissä. Rantarata aiheuttaa voimakkaan esteen myös Mätäjoen varren yhteyden, kuten myös koko suunnittelualueelle.

Ulkouloretti Vihdintien puistometsässä. (Kuva: Elina Aarnisalo)

4.4 Viher- ja virkistysverkoston nykytilanne selvitysalueella

Vihdintie – Huopalahdentien kaupunkibulevardi rakentuu läntisimmän vihersormen eli Länsipuiston läheisyyteen, lomittuen paikoin sen kanssa. Kaupintien ympäristössä kulkee lisäksi merkittävä poikittainen viheryhteys eli viherlinja.

Mätäjoen ympäristö Kaupintien varressa yhdistää Lassilan ja Marttilan viheralueet etelään Talin laajoihin viheralueisiin. Mätäjoen laidalla kulkee tärkeä koillis-kaakko-suuntainen virkistysyhteys. Pitäjänmäen alueella ei sijaitse kaavoitettuja viheralueita nykyisen maankäytön takia, ja alueet ovat epäviihtyisiä ja virkistyskannalta ongelmallisia.

Vihdintien ja Mätäjoen risteyskohdassa viheryhteys on heikko katualueen leveyden ja matalan siltarakenteen takia. Virkistysyhteys kulkee katutasossa Vihdintien yli. Viheryhteyttä Lassilan kaupunginosapuistosta etelään Vihdintien puistometsän alueelle huonontaa risteysalueen väljä rakentaminen ja voimalinjojen linjaus.

Vihdintien itäpuolella sijaitsee laaja metsäinen ulkoilualue. Päävirkistysyhteys kulkee Kaupintien ja Vihdintien risteysalueelta itään, josta viheralue jatkuu radan alituksen jälkeen metsäisenä toisella puolella aina Haagaan asti. Virkistysyhteys Vihdintien puistometsän viheralueelta Pitäjänmäen yritysalueelle kulkee Vihdintien alikulun kautta. Ulkoilualue jatkuu Vihdintien itäreunaa pitkin metsäisenä aina radalle asti. Radan pohjoispuolella kulkee poikittainen virkistysyhteys.

Rata katkaisee viheryhteyden paikallisesti. Riistavuorenpuiston yhtenäisen metsäselänteen ulkoilualueella kulkee ulkoilureittejä kattavasti. Alueella ei sijaitse virkistyspalveluita. Laajat avokalliot sijaitsevat puistoalueen itäreunalla. Viheryhteys jatkuu Eliel Saarisen tien eteläpuolella Haaganpuistona. Puistoon on keskittynyt virkistyspalveluita, mm. pallokenttiä, frisbeegolf-rata ja koira-aitaus.

Viheryhteys jatkuu metsäisenä liikenneympyrän kautta lounaaseen Talin urheilupuiston alueelle. Virkistysyhteys kulkevat alikulkujen kautta liikenneympyrän kohdalla. Talin viheralue ulottuu Huopalahdentien varresta aina kaupungin länsirajalle asti. Urheilupuiston alueella sijaitsee erilaisten pelikenttien lisäksi mm. golf-kenttä ja useita urheiluhalleja. Urheilupuiston kaakkoisosassa sijaitsee yhtenäinen metsäalue, jossa kulkee ulkoilureittejä.

Vihersormen tärkeä virkistysyhteys jatkuu Talin urheilupuiston alueelta Huopalahdentien ali Kangaspellonpuistoon. Yhteys jatkuu Lapinmäentien yli Korppaanpuiston kautta aina Huopalahteen asti. Alueella on runsaasti virkistyspalveluita, joista suuri osa keskittyy Korppaanpuiston kaupunginosapuistoon. Puistossa sijaitsee mm. leikkipuisto, palloilukenttiä ja luistelukenttä talviaikaan.

Huopalahdentien varren puistomaiset viheralueet tukevat vihersormen pohjois-etelä-suuntaista viheryhteyttä. Munkkiniemen viheralueet yhdistyvät viherverkostoon pienialaisempien puistojen ja katupuuhyteyksien sekä Turunväylän reuna-alueiden kautta.

Niemenniemen viheralue. (Kuva: Lotta Aulamo)

Viheralueiden saavutettavuus nykytilassa

Viheralueiden saavutettavuuden tarkastelussa käytettiin työn alussa määriteltyjä raja-arvoja eri viheralueilla. Saavutettavuutta tutkittiin tarkastelemalla nykytilan asukasmäärää suhteessa kuhunkin viheralueeseen. Tarkasteltaviksi viheraluekokonaisuuksiksi määriteltiin kaupunginosapuistot sekä lähiviheralueet, jotka koskevat uutta kehittyvää aluetta.

Selvitysalueen koko ja sijainti kaupunkirakenteessa aiheuttavat ongelmia raja-arvomitoituksen hallinnalle. Alue sijaitsee laajojen viheralueiden välissä, jotka kuuluvat mitoitukseltaan virkistys- ja ulkoilualueisiin. Alueet toimivat kuitenkin paikallisille asukkaille lähiviheralueina ja on tutkittava niille määritetyillä etäisyyksillä. Käyttäjämäärät ovat laajoilla viheralueilla huomattavasti epätarkemmat, koska ne keräävät laajuudellaan enemmän lähialueen ihmisiä, mutta toisaalta käyttäjämäärä voi kohdentua vain pieneen osaan aluetta. On myös huomioitava, että erityisalueille, kuten Talin urheilupuistoon, tulee käyttäjiä mahdollisesti enemmän selvitysalueen ulkopuolelta, kuin lähialueilta. Viheralueiden saavutettavuustarkastelusta pystytään kuitenkin hahmottamaan eri viheralueiden käyttöpaineet ja peilaamaan niitä alueen kestävyteen ja muutoksensietokykyyn.

Viheralueiden saavutettavuustarkastelussa näkyy hyvin kaupunginosapuistojen sijoittuminen alueelle. Kaupunginosapuistot sijoittuvat pääasiassa laajempien viheralueiden yhteyteen eivätkä ne erotu käyttäjille muista viheralueista.

- Kaupunginosapuistoverkosto on selvitysalueella hyvin kattava, eikä uuden maankäytön alueelle kohdennu tarvetta uudelle kaupunginosapuistolle.

- Karttatarkastelussa Talin urheilupuistoa ei ole huomioitu kaupunginosapuistona, jonka vuoksi Kutomotien alue näyttää jäävän kaupunginosapuistojen katvealueelle. Talin urheilupuisto palvelee alueen asukkaita kuitenkin kaupunginosapuiston tapaan.

- Lähiviheralueiden saavutettavuus on alueella hyvä, vaikkakin pienialaiset pirstaloituneet viheralueet vääristävät todellisuutta jonkin verran.

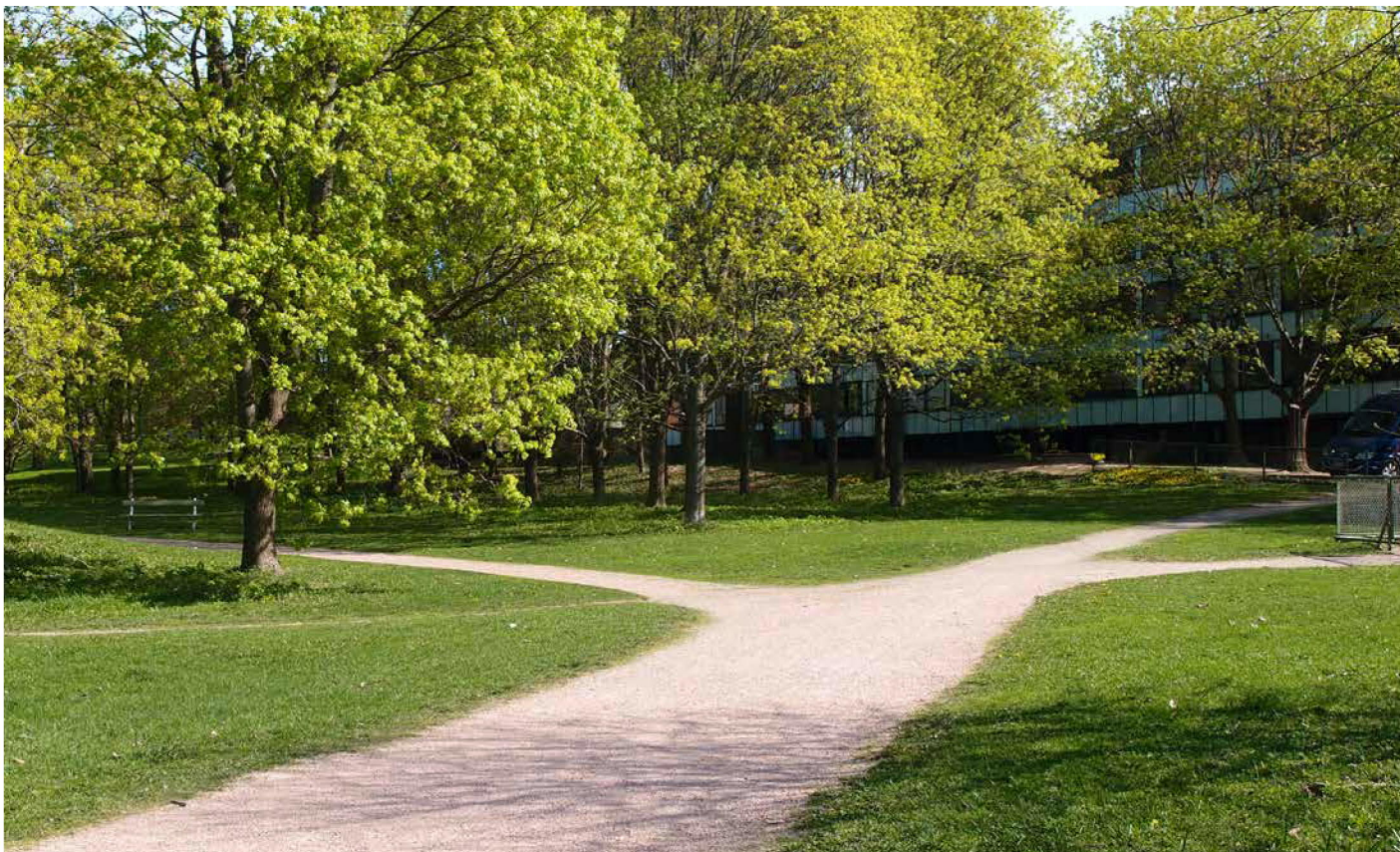
- Pitäjänmäen yritysalue erottuu vähäisillä viheralueilla muusta alueesta.

- Selvitysalueella sijaitsevien viheralueiden suurimmat käyttäjämäärät kohdentuvat Pikku-Huopalahden ja Niemenmäen viheralueille, jotka kuuluvat läntiseen vihersormeen.

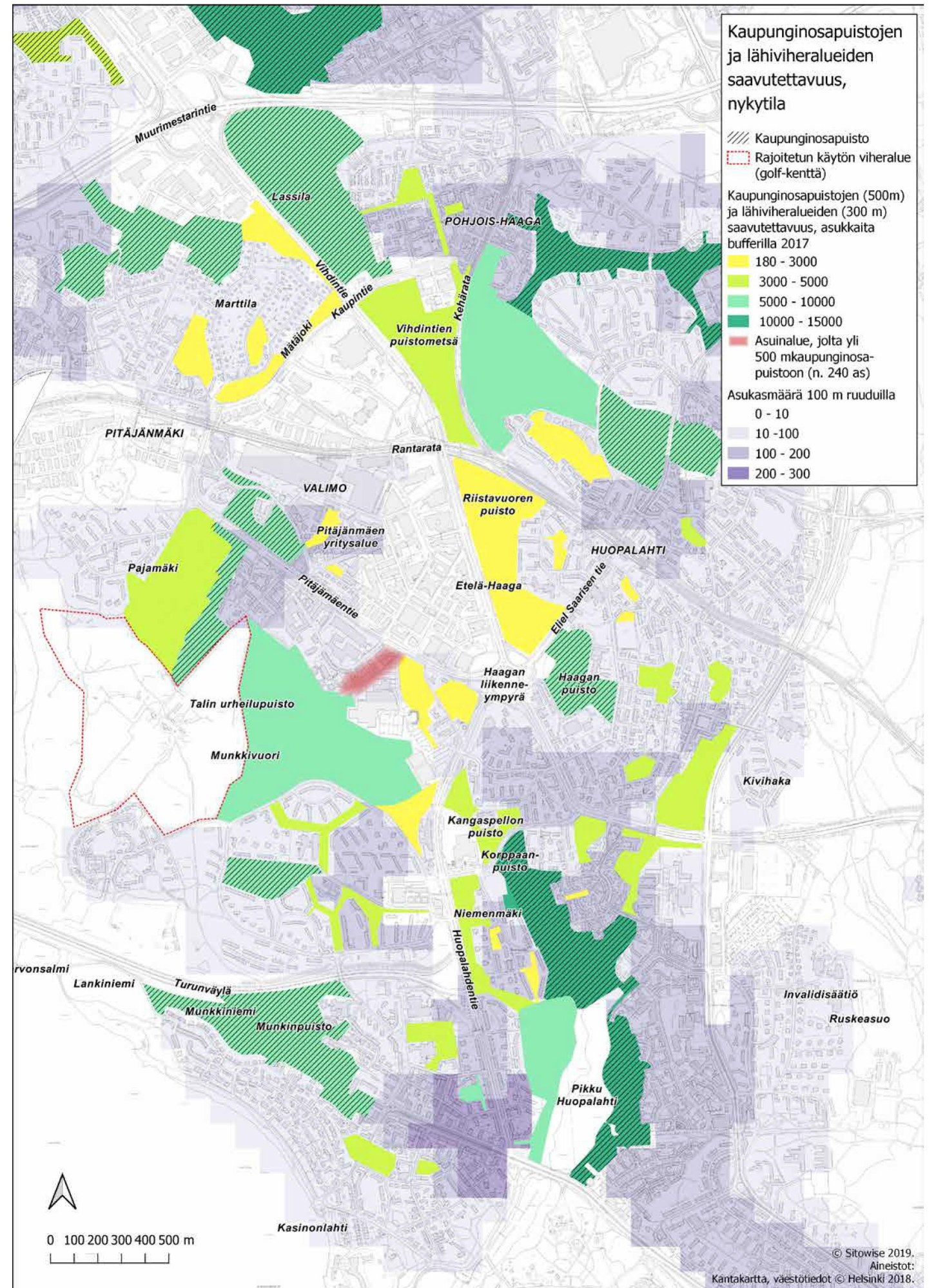
- Pohjois-Haagan viheralueille kohdentuu käyttäjäpainetta keskimääräistä enemmän.

- Haagan liikenneympyrän ja Marttilan viheralueille ei nykytilassa kohdistu kovin suurta painetta

- Vihdintien puistometsän ja Riistavuorenpuiston laajat metsäalueet ovat nykyisellään kohtuullisen pienen käyttäjämäärän alla.

Kangaspellonpuisto. (Kuva: Aino Leskinen)

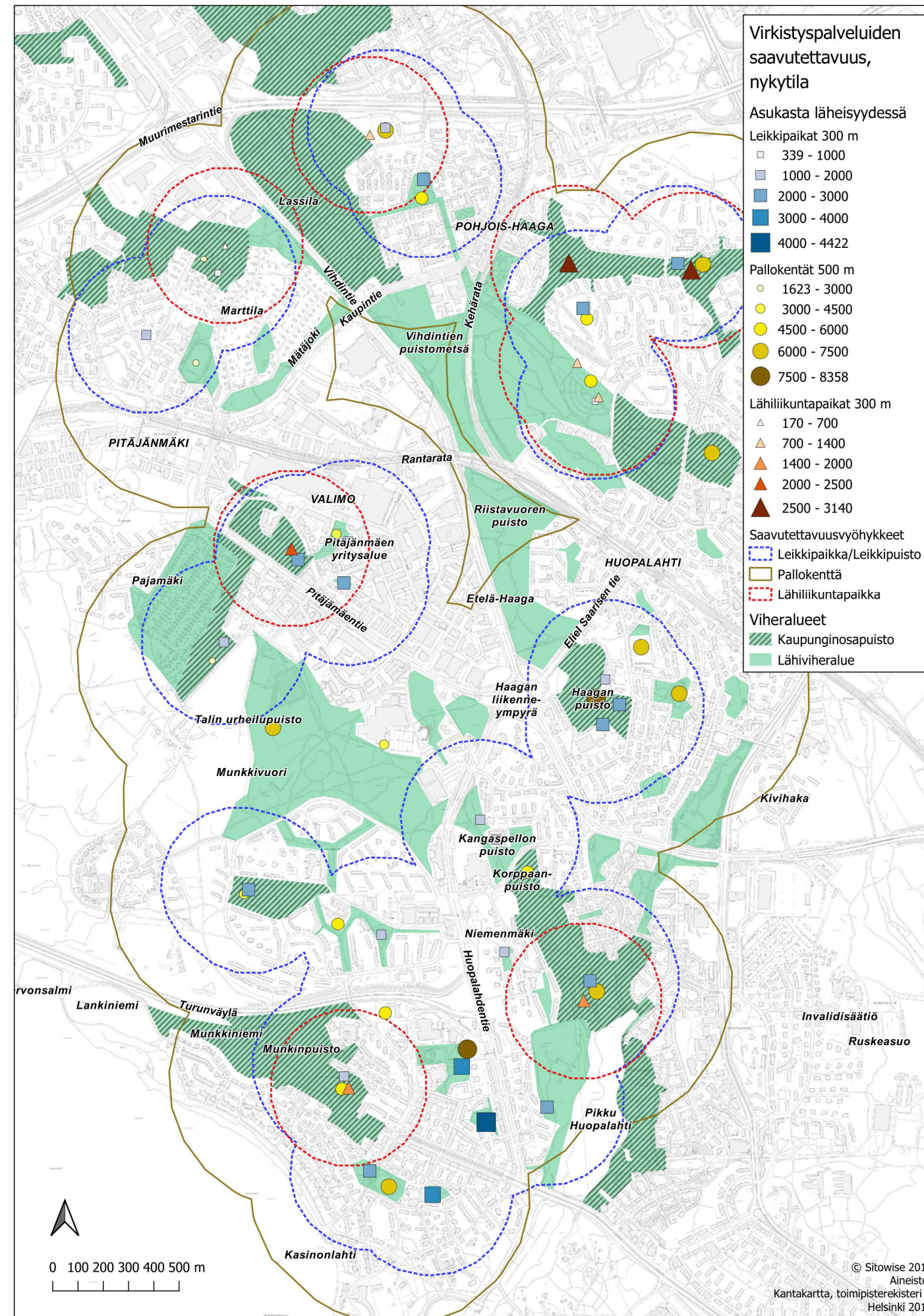
Virkistyspalveluiden saavutettavuus nykytilassa

Virkistyspalveluiden saavutettavuuden tarkastelussa keskityttiin palveluihin, joiden toteuttaminen uuden maankäytön alueelle on mahdollista pinta-alan tai etäisyysuositusten takia. Virkistyspalvelut rajattiin leikkipuistoihin ja -paikkoihin, pallokenttiin sekä lähiliikuntapaikkoihin. Kaupungin päiväkotien ja -koulujen piha-alueet tarkastellaan virkistyspalveluiden tukialueina, mutta saavutettavuustarkasteluun niitä ei ole otettu mukaan selkeyden takia. Koulujen pallokentät on huomioitu tarkastelussa.

Selvitysalueen pohjoisosassa uuden maankäytön alueen lähimmät leikkipuistot sijoittuvat Reimarlan Nuolipuistoon, Lassilan Laurinniityn leikkipuistoon, Pitäjänmäen Strömbergin leikkipuistoon sekä Haaganpuistoon. Pienempiä leikkipaikkoja sijaitsee lisäksi Marttilan Kolkkapojanpuistossa, Pohjois-Haagan Ohjaajanpuistossa ja Aino Acktén puistossa, Pitäjänmäen Valimomestarinpuistossa sekä Takomopuistossa. Lähimmät lähiliikuntapaikat ja pallokentät löytyvät Pitäjänmäen urheilukentältä Marttilasta, Lassilan Laurinniitystä, Pitäjänmäen Valimomestarinpuistosta ja Talinlehdon viheralueelta sekä Haaganpuistosta.

Selvitysalueen eteläosassa leikkipuistot sijoittuvat Munkkivuoren Ulvilanpuistoon, Kangaspellonpuistoon, Munkkiniemen Munkinpuistoon sekä Niemenmäen Tikanniityn viheralueelle. Lähiliikuntapaikat ja pallokentät sijoittuvat Talin urheilupuistoon, Kangaspellonpuistoon, Korppaanpuistoon, Munkkiniemen Kivitorpanpuistoon sekä Munkinpuistoon. Koulujen yhteydessä sijaitsee lisäksi joitakin pelikenttiä.

- Vihdintietä reunustavilta alueilta puuttuvat virkistyspalvelut niiden nykyisen maankäytön takia ja uuden maankäytön alue jää virkistyspalveluiden katvealueelle.
- Huopalahdentien alueella virkistyspalveluita sijaitsee enemmän ja palveluiden kattavuus on yleisesti hyvä.
- Selvitysalueen eteläosassa leikkipuistojen- ja paikkojen käyttöpaine on keskimääräistä suurempi tiiviin rakennuskannan takia.
- Koulujen ja päiväkotien piha-alueet tukevat leikkipuistoja virka-ajan ulkopuolella.
- Pallokenttien kattavuus on Huopalahdentien ympäristössä yleisesti hyvä, mutta lähiliikuntapaikoille olisi tarvetta Etelä-Haagan ja Munkkivuoren alueilla.
- Haaganpuiston koulukeskittymän takia alueen pallokenttien käyttöaste on alueella suuri.

Ilmakuva kohti Huopalahdentietä. (Kuva: Helsingin kaupunki)

5. Alustavan maankäyttöluonnoksen vaikutus verkostoihin

5.1 Alustavan maankäyttöluonnoksen vaikutus liito-oraviin

Alustavan maankäyttöluonnoksen (26.9.2018) ja liikennesuunnitelmaluonnoksen (1.10.2018) vaikutuksia liito-oravan ydinalueisiin ja kulkuyhteyksiin arvioitiin olettamuksella, että alue on rakentunut kokonaisuudessaan luonnossuunnitelman mukaisesti. Liito-oravan kulkuyhteydestarkastelut perustuvat HSY:n puustoaineiston ja ilmakuvien pohjalta tehtyyn tarkasteluun, jossa on määritetty puustoiset yhteydet, jotka koostuvat metsäisistä ympäristöistä sekä puustoisista ympäristöistä tai puuriveistä. Yhteyksien katkoiksi on määritelty kohdat, jossa yksittäisten, kookkaiden puiden välinen etäisyys on yli 40 metriä. Teoreettiset kulkuyhteydet kartoitettiin myös maastossa. Kohdekohtaiset huomiot on merkitty karttaan numeroilla.

1. Huopalahdentien ylittävä yhteys säilyy Munkkiniemessä Rakuunanantien kohdalla. Huopalahdentien uusi linjaus Turunväylän liittymän kohdalla katkaisee Huopalahdentien ylittävän yhteyden kyseisessä kohdassa.

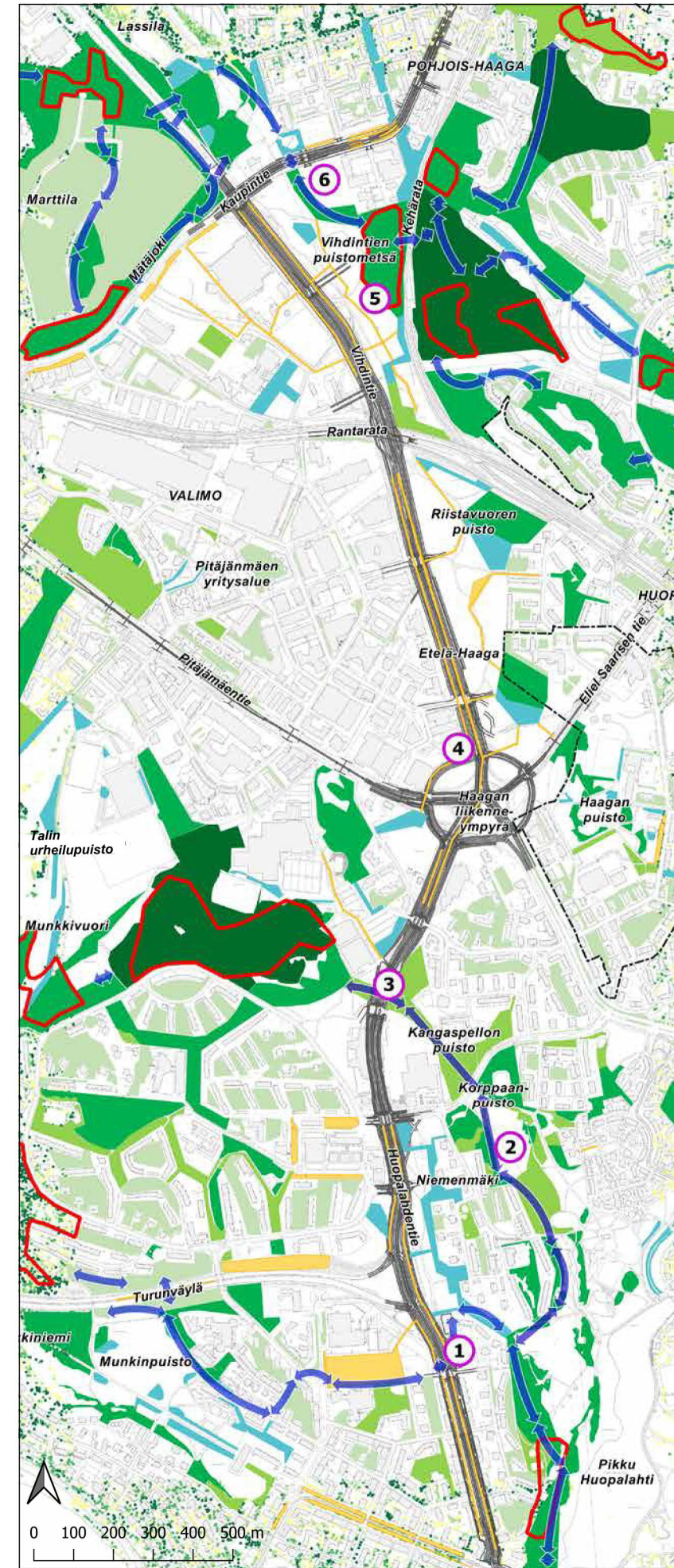
2. Pikku Huopalahdesta Niemenmäen alueelle suuntautuva yhteys muodostuu säilyvän metsä- ja puustoverkoston kautta Niemenmäen itäreunaa myöten. Huopalahdentien varressa ei ole todennäköisesti edellytyksiä säilyttää yhteyttä, joka nykyisinkin on suhteellisen heikko.

3. Keskeinen yhteys Huopalahdentien poikki muodostuu Kangaspellon ja Talin kohdalle. Meilahden lisäksi tämä yhteys on rantaradan eteläpuolella ainoa, jota kautta liito-orava voi liikkua länsi-itäsuunnassa.

4. Munkkivuoren-Talin alueelta yhteys Riistavuorenpuistoon katkeaa tai ainakin heikkenee. Riistavuorenpuiston alue muuttuu rakennetuksi eikä alueella ole liito-oravan ydinalueita tai lajille ydinalueiksi soveltuvia metsiköitä. Yhteyden katkaisella ei todennäköisesti ole merkitystä liito-oravien liikkumiseen, koska Riistavuorenpuiston alueella ei ole lajille sopivia ympäristöjä ja Rantarata aiheuttaa suunnittelualueella täydellisen leviämisen pohjoiseen.

5. Vihdintien puistometsä supistuu länsiosasta. Metsäalueen liito-oravan ydinalueiden väliset yhteydet eivät heikkene, joskin ydinalueista yksi supistunee. Lajin ravinnonhankintaan käyttämät alueet supistuvat, kun Vihdintien tuntumassa oleva lehtipuustoinen alue muuttuu rakennetuksi.

6. Yhteys Vihdintien puistometsästä Kaupintien kautta pohjoiseen muuttuu käytävämmäiseksi, yksittäisiin puihin tai puuryhmiin tukeutuvaksi yhteydeksi.

Liito-oravan ydinalueet ja yhteydet, maankäyttöluonnos, skenaario 2050

- Alustava maankäyttöluonnos (26.9.2018) ja alustava liikennesuunnitelma (1.10.2018)
- ➔ Liito-oravalle soveltuvat yhteydet
- ▭ Liito-oravan ydinalueet

Maankäyttöluonnoksen mukainen metsä- ja puustoinen verkosto

- Ydinmetsä
- Metsä/Metsikkö
- Puustoinen puisto
- Puurivit ja ryhmät puistomaisessa ympäristössä
- Puurivit ja ryhmät urbaanissa ympäristössä
- Puustoinen tukialue

Muut hankkeet

- ▭ Vaikutusarvioinnissa huomioituiden asemakaavojen
- ① Tekstin kohdenumerointi

5.2 Alustavan maankäyttöluonnoksen vaikutus metsä- ja puustoiseen verkostoon selvitysalueella

Alustavan maankäyttöluonnoksen (26.9.2018) ja liikennesuunnitelmaluonnoksen (1.10.2018) vaikutuksia metsä- ja puustoiseen verkostoon arvioitiin olettamuksella, että alue on rakentunut kokonaisuudessaan alustavan maankäyttöluonnoksen mukaisesti.

Metsä- ja puustoinen verkosto muuttuu luonteeltaan nykyistä selvemmin urbaaniksi verkoston koostuessa nykyistä laajemmin puustoisista ympäristöistä. Metsien osuus verkostossa supistuu erityisesti Haagan liikenneympyrän pohjoispuoleisilla alueilla. Voimakkain muutos kohdistuu Riistavuorenpuiston alueelle. Vihdintien puistometsän muutos on saman luonteinen Kehäradan länsipuoleisilla alueilla. Kehäradan itäpuolella verkoston luonne säilyy metsäisenä. Länsipuolella verkosto on luonteeltaan metsäinen, mutta nykyistä selvästi kapeampi. Haagan liikenneympyrän eteläpuolella muutokset ovat vähäisempiä. Lisärakentaminen supistaa metsäisiä ja puustoisia ympäristöjä, mutta verkoston aluemainen luonne säilyy pääpiirteissään. Kohdekohtaiset huomiot on merkitty karttaan numeroilla.

1. Niemenmäessä etelä-pohjoissuuntaisen verkoston pääyhteys muodostuu Niemenmäen itäpuolelle läntiselle vihersormelle. Huopalahdentien varren yhteys muuttuu luonteeltaan urbaaniksi, puuriveihin ja puuryhmiin tukeutuvaksi käytävämäiseksi yhteydeksi.

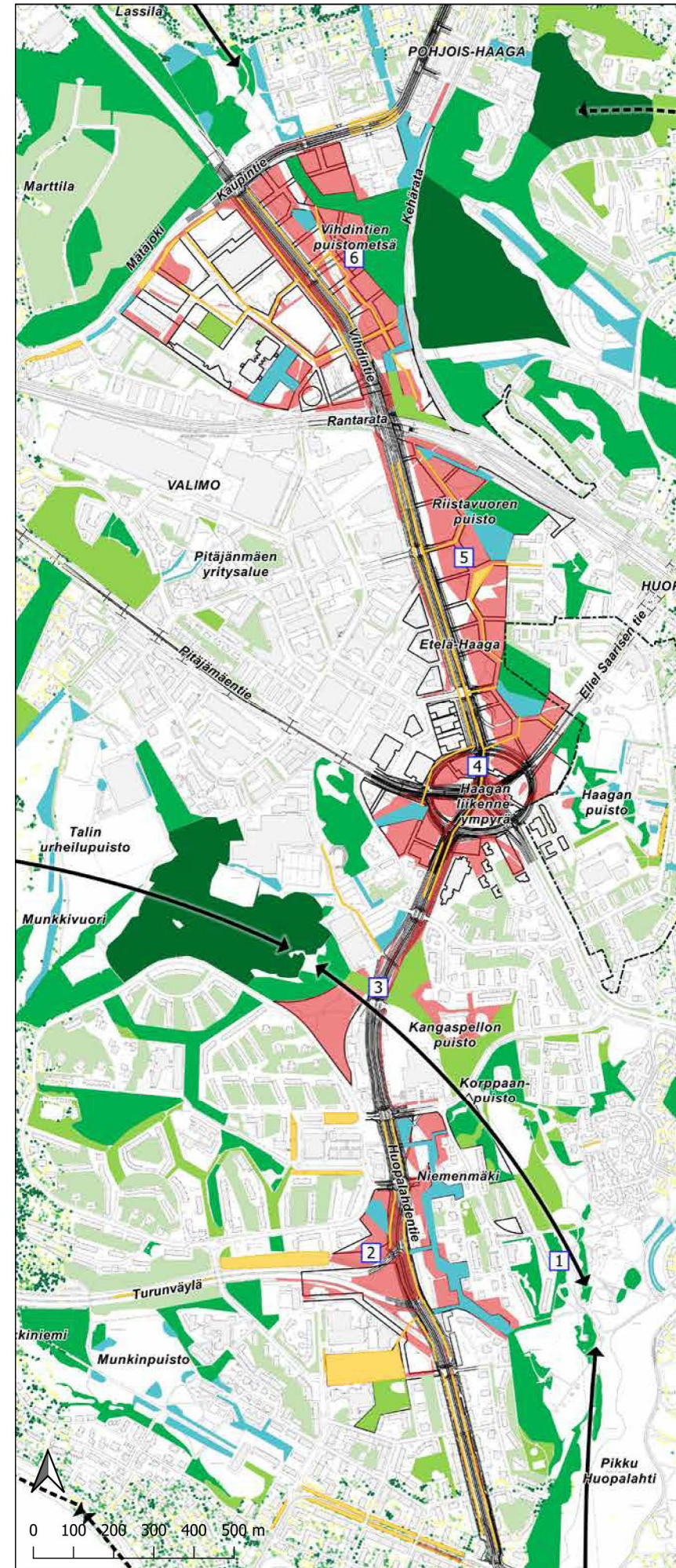
2. Turunväylän ja Huopalahdentien risteysalueen ympäristössä verkostoon syntyy länsi-itäsuunnassa katko Huopalahdentien uuden linjauksen myötä sekä risteysalueelle osoitetun rakentamisen seurauksena.

3. Verkoston jatkuvuus Huopalahdentien poikki tukeutuu pääasiassa Talin urheilukeskuksen ja Kangaspellonpuiston kohdalla olevaan yhteyteen. Verkoston piirteet säilyvät kyseisessä kohteessa puustoisena ja metsäisenä, mutta yhteys kapenee.

4. Haagan liikenneympyrä muuttuu kokonaisuudessaan rakennetuksi ja nykyiset metsiköt ympyrässä ja sen reunoilla poistuvat. Liikenneympyrän poikki sijoittuva urbaani yhteys on luonteeltaan puustoriveihin tukeutuva, kapea käytävä. Myös käytävän lounais- ja koillispuoleiset "päät" muuttuvat nykyisestä metsäisestä luonteesta puustomaisiksi.

5. Riistavuorenpuiston alue muuttuu luonteeltaan urbaaniksi, pääasiassa puustoihin puistoihin ja puuriveihin tukeutuvaksi verkoston osaksi. Alueen aluemainen luonne muuttuu käytävämäiseksi tukeutuen etelä- ja pohjoisosan metsiköihin.

6. Vihdintien puistometsän luonne metsäisenä osana verkostoa säilyy osittain. Metsäalue kapenee länsiosasta, jolloin myös pohjoiseen suuntautuva yhteys muuttuu käytävämäiseksi. Yhteys sijoittuu Kaupintien eteläpuolella nykyiselle johtoaukealle, joka on puutonta ympäristöä.

5.3 Alustavan maankäyttöluonnoksen vaikutus nykyiseen viher- ja virkistysverkostoon

Alustavan maankäyttöluonnoksen (26.9.2018) ja liikennesuunnitelmaluonnoksen (1.10.2018) vaikutuksia selvitysalueen viher- ja virkistysympäristöön tarkasteltiin sekä laajempien strategisten tavoitteiden että paikallisten viher- ja virkistysyhteyksien osalta. Alustavan maankäyttöluonnoksen vaikutuksia arvioitiin olettamuksella, että alue on rakennut kokonaisuudessaan luonnossuunnitelman mukaisesti. Kohdekohtaiset huomiot on merkitty karttaan numeroilla.

1. Pitäjänmäen yritysalueilla ei nykytilassa ole juurikaan julkisia viheralueita. Maankäyttöluonnoksessa Valion alueelle on osoitettu uusia viheralueita, jonka pohjalta viheralueiden ja viherverkoston tilanne alueella paranee. Kaupintien eteläreunan viherkaistalle on paineita sijoittaa hulevesien käsittelyn rakenteita, joka poistaisi reunan puustoa.
2. Helsingin Länsipuiston vihersormen viher- ja virkistysyhteys on osoitettu kulkevan Mätäjoen vartta pitkin Vihdintien alitse. Tämä parantaisi vihersormen yhteyttä merkittävästi.
3. Vihdintien puistometsän viheryhteys vihersormen ja viherlinjan välillä heikkenee maankäytön muutoksen myötä. Metsäinen viheralue pienenee ja maankäyttöluonnoksessa viheralueiksi osoitettujen alueiden viherrakenne muuttuu etenkin rakennettavien osien läheisyydessä ja käyttäjämäärä kaikilla viheralueilla kasvaa. Vihdintien suuntainen viheryhteys heikkenee. Viheralueiksi osoitetuilla alueilla olevat ulkoilureitit säilyvät. Viheralueen laidalle on osoitettu päiväkotij- ja kouluvaraus.
4. Rantaradan kohdalla viheralueiden määrä pienenee ja muuttuu rakennetummaksi. Virkistysyhteys radan alitse säilyy.
5. Riistavuorenpuiston kohdalla Vihdintien suuntainen viheryhteys heikkenee rakentamisen myötä ja viheralueet pienenevät. Viheralueiksi osoitettujen metsäalueiden viherrakenne muuttuu paikoin rakennetummaksi. Kallioalueet säilyvät. Nykyinen ulkoilureitti muuttuu katu ympäristössä kulkeväksi. Pohjoisemman viheralueen laidalle on osoitettu päiväkotivaraus.

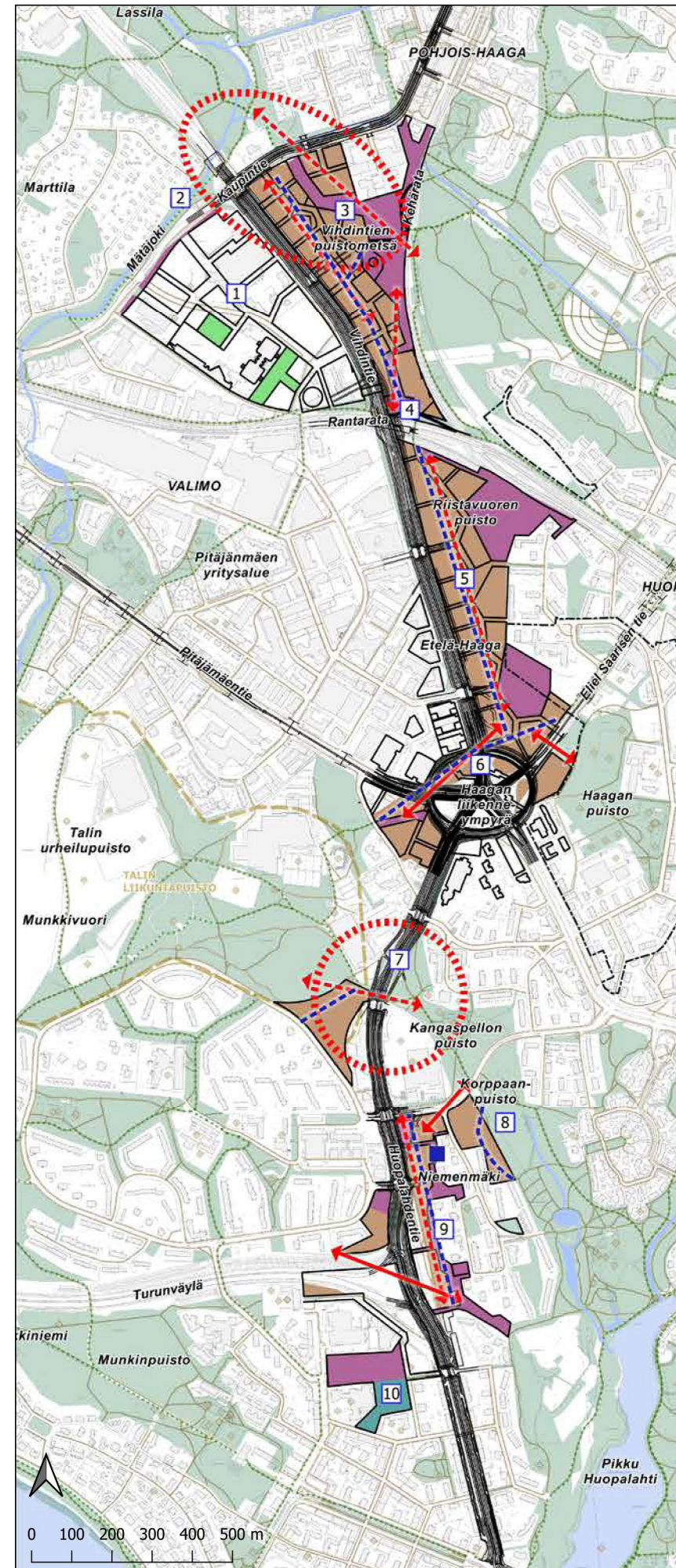
6. Haagan liikenneympyrän kohdalla koillis-lounas -suuntainen viheryhteys katkeaa. Metsäiset suojaviheralueet poistuvat katu ympäristöstä. Katupuu yhteys osoitetaan pohjois-etelä -suuntaisena liikenneympyrän läpi sekä liikenneympyrän pohjoisreunan kautta. Viher- ja virkistysyhteys lounaaseen kaventuu. Liikenneympyrän itälaidalle on osoitettu päiväkotij- ja kouluvaraukset.

7. Helsingin Länsipuiston vihersormen viheryhteys Huopalahdentien kohdalla kapenee rakentamisen laajentuessa Talin hallien eteläpuolella. Metsäinen viheralue pienenee. Ulkoilureitti katkeaa rakentamisen myötä, uusi yhteys on esitetty kulkevan rakentuvan alueen itäpuolitse. Kangaspellonpuistoon on osoitettu päiväkotivaraus, joka kaventaisi viheryhteyttä.

8. Niemenmäen itäpuolella Helsingin Länsipuiston vihersormi kapenee rakentamisen myötä. Nykyinen pohjois-etelä -suuntainen kevyen liikenteen yhteys katkeaa puiston länsilaidalla, mutta voidaan siirtää kulkemaan suunnitellun rakentamisalueen itäpuolelle. Osa Toimelan viljelypalsata-alueesta jää suunnitellun rakentamisalueen alle.

9. Huopalahdentien suuntainen Niemenmäenpuiston viheralue kapenee. Pohjois-etelä -suuntainen viheryhteys heikkenee ja Huopalahdentien ja Korppoonpuiston välinen viheryhteys katkeaa rakentamisen myötä. Nykyinen alueen poikki kulkeva virkistysyhteys muuttuu. Ns. Pohjolan korttelin kautta osoitetaan uusi kevyen liikenteen yhteys pohjoiseen. Pikku-Huopalahden suuntaan on suunnitteilla uusi kevyenliikenteen reitti. Niemenmäenpuistoista poistuu minigolf -rata. Niemenmäen eteläosaan Pikku-Huopalahden puolelle on osoitettu mahdollinen päiväkotivaraus.

10. Kivitorpanpuiston viheralueen käyttö muuttuu koulun parakkirakennuksen poistuessa alueelta. Viheralueen viereen on osoitettu mahdollinen päiväkotivaraus.

Viher- ja virkistysverkosto, alustava maankäyttöluonnoksen skenaario 2050

- Alustava maankäyttöluonnos (26.9.2018) ja alustava liikennesuunnitelma (1.10.2018)
- Vaikutukset viher- ja virkistysverkostoon
- Vihersormen/ viherlinjan yhteys heikkenee
  - Viheryhteys katkeaa
  - Viheryhteys heikkenee
  - Virkistysreitti muuttuu
  - Virkistyspalvelu poistuu
  - Uusi viher-/ virkistysalue
  - Viher-/ virkistysalue poistuu
  - Viher-/ virkistysalue säilyy ennallaan
  - Viher-/ virkistysalueen viherrakenne/ käyttö muuttuu
- Tausta-aineistot
- Virkistyspalvelut
  - Viheralueet (YLRE)
  - Vaikutusarvioinnissa huomioitua asemakaavan muutosalueita

© Sitowise 2019.
Aineistot: Kantakartta, YLRE, VISRTA, toimipisterekisteri, vesistöaineisto © Helsinki 2018.

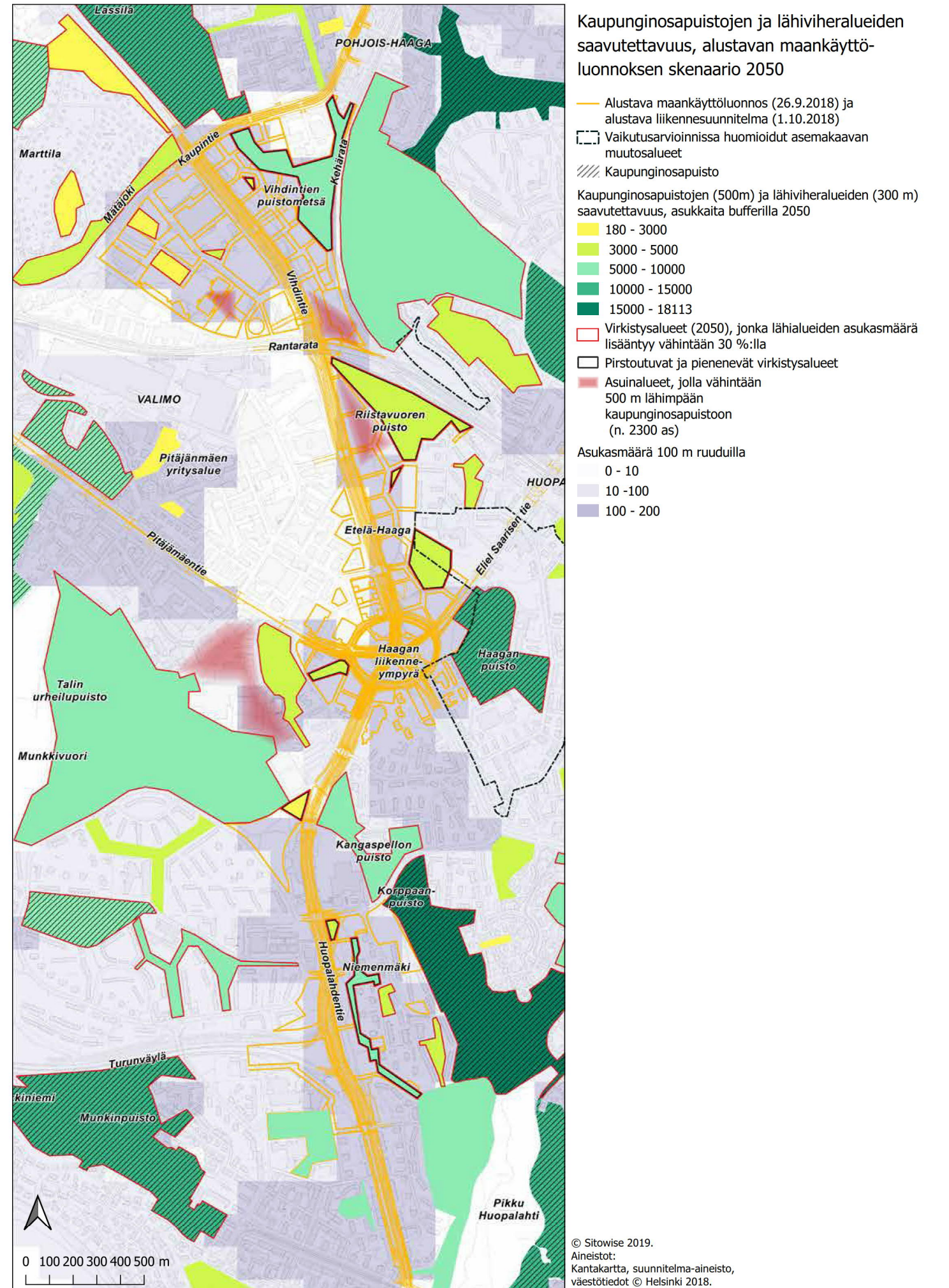
Viheralueiden saavutettavuus, 2050 skenaario

Viheralueiden tulevaisuuden tilan saavutettavuustarkastelussa alustava maankäyttöluonnos (26.9.2018) lisättiin tarkasteluun ja selvitysalueen asukasmäärät määriteltiin 2050 ennusteen mukaan.

Asukasmäärien lisääntyessä myös viheralueiden käyttöpaine lisääntyy ja kohdentuu useammalle alueelle. Täydennysrakentamisen myötä viheralueiden määrä pienenee ja pirstaloituu.

Maankäytön muutos ei uhkaa jo olemassa olevia kaupunginosapuistoja, mutta ei myöskään luo uusia mahdollisia kaupunginosapuistoja. Kaupunginosapuistojen katvealueelle jää pieniä alueita radan molemmin puolin sekä Talin koillisosa. Laajana ja monipuolisena viheralueena Talin urheilupuisto vastaa kuitenkin kaupunginosapuistoa. Lähiviheralueverkosto on tarkastelualueella kattava, eikä asuinalueille jää katvealueita. Tarkastelu ei huomioi lähiviheralueiden kokoa ja laatua.

- Lassilan reunapuiston käyttöpaine lisääntyy ja alueen rakentaminen tulevaisuudessa tulee kasvattamaan käyttöpainetta viereisille viheralueille. Tämä tuo lisäpainetta Mätäjoen varren herkälle viheralueelle ja sen kestävyydelle.
- Vihdintien puistometsän ja Riistavuorenpuiston käyttöpaine kasvaa uuden rakentamisen myötä.
- Munkkiniemen viheralueiden käyttöpaine lisääntyy.
- Vihersormeen sijoittuvien viheralueiden käyttäjämäärät säilyvät suurina koko matkalta ja alueen tärkeys tiivistävässä kaupunkirakenteessa tulee korostumaan.
- Niemenmäen ja Munkkivuoren viheralueiden käyttöpaine kasvaa jonkin verran.

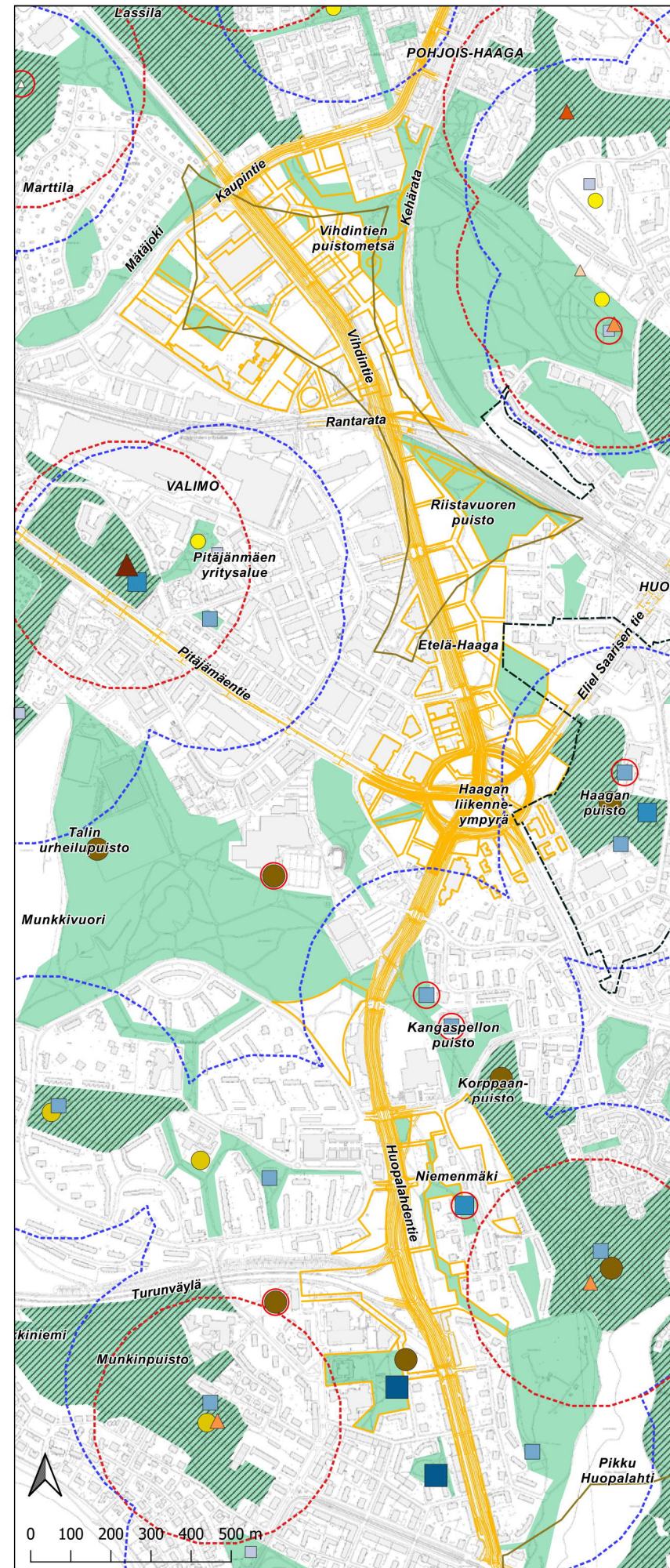
Virkistyspalveluiden saavutettavuus, skenaario 2050

Virkistyspalveluiden tulevaisuuden tilan saavutettavuustarkastelussa alustava maankäyttöluonnos lisättiin tarkasteluun ja selvitysalueen asukasmäärät määriteltiin 2050 ennusteen mukaan.

Vihdintien varressa ei sijaitse nykyisiä virkistyspalveluita joihin kohdistuisi lisäpainetta, mutta lähialueiden virkistyspalveluiden käyttöpaineen kasvu ja palveluiden katvealueelle jäävä uusi rakentaminen kertoo tarpeesta lisäpalveluille uusilla asuinalueilla.

- Huopalahdentien alueella leikkipuistojen ja pallokenttien kattavuus on hyvä, mutta lähiliikuntapaikoissa on puutetta.
- Nykyisten leikkipuistojen ja pallokenttien käyttöpaineen kasvu korostuu lähes kaikkialla selvitysalueen eteläosassa.
- Minigolf-rata poistuu Niemenmäen alueelta
- Rakentaminen pienentää Munkkiniemen koulun viereistä puistoaluetta

Olemassa olevien palveluiden kestävyttä tulisi kohdekohtaisesti tarkastella alueen kehittymisen myötä.

Virkistyspalveluiden saavutettavuus, alustavan maankäyttöluonnoksen skenaario 2050

— Alustava maankäyttöluonnos (26.9.2018) ja alustava liikennesuunnitelma (1.10.2018)
 □ Vaikutusarvioinnissa huomioitujen asemakaavan muutosalueet

Asukasta läheisyydessä

Leikkipaikat 300 m

- 1000 - 2000
- 2000 - 3000
- 3000 - 4000
- 4000 - 4498

Pallokentät 500 m

- 4500 - 6000
- 6000 - 7500
- 7500 - 11427

Lähiliikuntapaikat 300 m

- △ 383 - 700
- △ 700 - 1400
- △ 1400 - 2000
- △ 2000 - 2500
- △ 2500 - 3033

Saavutettavuusvyöhykkeet

- Leikkipaikka/Leikkipuisto
- Pallokenttä
- Lähiliikuntapaikka
- Vähintään 1,5-kertainen asukasmäärän lisäys saavutettavuusvyöhykkeellä

Viheralueet

- ▨ Kaupunginosapuisto
- ▨ Lähiviheralue

© Sitowise 2019.
 Aineistot:
 Kantakartta, suunnitelma-aineistot,
 toimipisterekeri © Helsinki 2018.

6. Kehittämissuositukset

Kehittämissuosituksissa esitetään keinovalikoimia alustavan maankäyttöluonnoksen puustoverkoston sekä viheralue- ja virkistyspalveluverkoston jatkosuunniteluun. Suosituksissa on otettu huomioon liito-oravien elinolojen tukeminen ja yhteyksien vahvistaminen, puustoisien verkoston jatkuvuuden mahdollistaminen sekä viheralueiden saavutettavuuden ja palveluiden riittävyuden huomioiminen muuttuvan maankäytön alueella. Suositukset pohjautuvat raportissa aiemmin esitettyihin analyysihin ja tavoitetilan saavuttamiseen.

Virkistyspalveluissa on osoitettu alueelle tarvittava toiminto ja laajuus, ei tarkkaa sijaintia kaupunkirakenteessa. Kehittämissuosituksissa on huomioitu saavutettavuustarkastelussa esitettyjen palveluiden lisäksi myös kaupungin päiväkotien ja -koulujen piha-alueet virkistyspalveluiden tukialueina.

Selvitysalue on jaettu kehittämissuosituksissa Vihdintien ja Huopalahdentien osuuksiin. Kohdekohtaiset ehdotukset on merkitty kehittämissuosituskarttoihin s. 29 ja 33.

6.1 Liito-oravien huomioonottaminen, Vihdintie

Vihdintien ympäristössä suunniteltu maankäyttö muuttaa nykyisiä metsäisiä alueita voimakkaasti Vihdintien itäpuolella. Laajat, Vihdintiehen itäpuolelta rajautuvat metsäiset alueet supistuvat rakentamisen myötä. Liito-oravan ydinalueet Vihdintien puistometsän alueella säilyvät pääosin metsäisinä ympäristöinä. Läntisin alue supistuu rakentamisen myötä reunaosastaan. Tämän vaikutus liito-oravaan ei välttämättä ole erityisen suuri, koska lajille soveltuvaa ympäristöä säilyy laajalti. Rantaradan ja Eliel Saarisen tien välisellä alueella säilyvät metsäalueet eivät ole liito-oravalle ominaista ympäristöä ja metsiköiden pienouden takia alue ei tulevaisuudessa ole todennäköisesti liito-oravalle soveltuvaa ympäristöä.

1. Liito-oravan ydinalueiden kestävyys tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen ja kulutuksen tullessa yhä lähemmäs liito-oravien elinalueita. Säilyvien metsien luonne säilytetään ja rakentamisalueiden reunaosissa suositaan lehtipuustoa, kuten haapaa ja leppää.

2. Kaupintien ylittävää yhteyttä vahvistetaan puustoitutuksin. Huolehditaan yhteyden säilyminen jatkuvasti (nykyisten kookkaiden puiden säilyttäminen). Kaupintien pohjoispuolista puistomaista aluetta vahvistetaan puustoitutuksin, kuten puuryhmin.

3. Kaupintien eteläpuoleinen yhteys mahdollistetaan kokonaisuudessaan ajallisesti jatkuvana puustoisena/metsäisenä ympäristönä. Kaupintielle suuntautuvan kulkuyhteyden (viheralue) puustoisuus säilytetään ja nykyiselle voimajohtoaukealle sijoittuvalle osalle istutetaan puustoa, kun ilmajohto on purettu ja sähkönsiirto toteutettu kaapelina. Suositus käytävämäisen osuuden leveydeksi on vähintään 30 metriä, koska samassa käytävässä on myös virkistysreitti.

4. Yhteyden säilyttämiselle liikenneympyrän kautta ei ole tarvetta.

6.2 Viher-, virkistys- sekä metsä- ja puustoisien verkoston kehittämisen suositukset, Vihdintie

Vihdintien ympäristössä suunniteltu maankäyttö muuttaa olemassa olevia viheralueita voimakkaasti. Laajat, Vihdintien itäpuolelta rajautuvat metsäiset viheralueet kaventuvat rakentamisen myötä. Jäljelle jäävien viheralueiden viherrakenne muuttuu osin ja käyttömäärä lisääntyy kauttaaltaan. Vihdintien länsipuolella, Pitäjänmäen yritysalueella maankäytön muutoksen vaikutus on positiivinen viheralueverkoston kannalta. Nykytilassa alueella ei juurikaan ole viheralueita, joten viheralue- ja virkistyspalveluverkosto kehittyy alueelle uuden rakentamisen myötä.

1. Pitäjänmäen pohjoinen yritysalue alue liitetään mukaan viheralueverkostoon luomalla uudelle asuin- ja yritysalueelle viheralueita ja virkistyspalveluita palvelemaan asukkaita. Kaupintien varressa oleva hieno pieni kalliometsä säilytetään ja kohdasta lähdetään kasvattamaan viheryhteyksiä alueelle. Sisäisiä viheryhteyksiä kehitetään katupuustolla ja vehreillä aukioilla, joilla luodaan alueelle puustoinen verkosto ja virkistysyhteydet viheralueelta toiselle. Alueelle tarvitaan tulevaisuudessa leikki- ja lähiliikuntapaikka. Mahdollisen tulevan päiväkodin piha tukee muutoin vähäisiä leikkialueita. Katuverkkoa ja viheralueita vahvistetaan osana paikallista metsä- ja puustoista verkostoa puustoistutuksin.

2. Kaupintien katualueen eteläreunassa kulkee puustoinen viherkaista, joka toimii Mätäjoen viheryhteyden tukena kohdassa, jossa vihersormen yhteys on muutoin heikohko. Viherkaistaa kehitetään Kaupintietä rajaavaksi puistomaiseksi alueeksi, jolla on mahdollista käsitellä rakentuvan alueen hulevesiä. Tavoitteena on säilyttää alue puustoisena ja pääosin kasvullisena alueena. Viheraluetta kehittämällä on mahdollista tukea vihersormen yhteyttä ja yhdistää rakentuva alue olemassa olevaan viherverkostoon. Molemmiin puoliin Kaupintietä metsä- ja puustoisien verkoston osia vahvistetaan puustoistutuksin. Eteläpuolisen viherkaistan puustoa tuetaan korttelialueiden reunapuustolla.

3. Läntiseen vihersormeen kuuluvan Mätäjoen varsi on osoitettu VISTRAssa pääviheryhteydeksi. Virkistysyhteyden ohjaamista Vihdintien alitse tutkitaan alustavasti käynnissä olevassa Vihdintie – Huopalahdentien bulevardikaupungin alustava kunnallistekninen yleissuunnitelma -työssä. Alikulun haasteena on Vihdintien mataluus, kolmen siltarakenteen vierekkäinen sijainti, läheisten kiinteistöjen korkotaso, Mätäjoen mahdollinen tulviminen ja maapohjan heikkous. Mikäli virkistysyhteys tullaan ohjaamaan Vihdintien ali, on mahdollinen ulkoilureitille tulviminen hyväksyttävä ja kulku tulvatilanteissa ohjattava katutasossa. Suunnittelussa huomioidaan vesiuoman yhteydessä maayhteyden säilyttäminen tien ali. Jokivarren puusto säilytetään ja tarvittaessa puustoisuutta vahvistetaan istutuksin. Jokirannat säilytetään kasvipeitteisinä ja monikerroksisina. Näin turvataan ekologinen yhteys ja eläimistön kulkumahdollisuudet.

Viherkaistan lounaispäässä sijaitsee liito-oravan ydinalue, joka tulee huomioida jokivarren puuston käsittelyssä. Vihdintien alituksen vaatima maaston- ja kasvillisuudenmuokaus tulisi pitää mahdollisimman pienialaisena. Mikäli virkistysyhteyden ohjaaminen Vihdintien alitse ei ole toteutettavissa, voidaan päävirkistysyhteys ohjata pohjoisempaan sijaitsevan olemassa olevan alikulun kautta.

Vihdintien alitus Mätäjoen kohdalla. (Kuva: Elina Aarnisalo)

Vihdintien voimalinja. (Kuva: Anna Böhling)

4. Viheryhteys kaventuu uuden rakentamisen myötä Vihdintien ja Kaupintien risteysalueella. VISTRAssa määritellyn läntisen vihersormen ja viherlinjan ja yhteyden säilyttämiseksi tulisi Lassilan ja Vihdintien puistometsän välistä viheryhteyttä kehittää ainakin osin puustoisena Kaupintien molemmin puolin. Maankäyttöluonnoksessa rakentamisen väliin jätetty viheryhteys sijaitsee pääasiassa voimalinjan alla olevalla avoimella alueella, jolloin luontaista puustoista yhteyttä pohjoispuolelle ei muodostu. Viherkäytävän leventäminen puustoiselle alueelle mahdollistaisi luontevan viheryhteyden sekä tarjoaisi tilaa rakentuvan alueen uusille virkistyspalveluille. Uusi kevyenliikenteen yhteys Kaupintien yli yhdistäisi alueet toisiinsa. Leikki- ja lähiliikunta-alueet tukisivat koulun ja päiväkodin piha-alueita. Poikittaisissa virkistysyhteyksissä sekä leikki ja lähiliikunta-alueiden sijoituksessa tulee huomioida alueen topografian asettamat reunaehdot ja tämä voi vaatia korttelirajauksen uudelleentarkastelua.

5. Bulevardiin rajautuvien kortteleiden takana kulkevas- ta polveilevasta kokoojakadusta muodostuu uusi tärkeä pohjois-etelä -suuntainen viher- ja virkistysyhteys. Alueen viheryhteyden heikentyessä voimakkaasti, tulisi heikompia yhteyksiä olla useampia tukemassa sen säilymistä. Katupuuyhteydellä pystytään tukemaan radan vierellä kulkevaa ensisijaista viheryhteyttä. Katumitoituksissa tulee huomioida

katupuuston raja-arvot tilavaruuksia määriteltäessä Helsingin kaupungin katutilamitoitus-ohjeiden mukaisesti. Poikittaisilla katupuuyhteyksillä alue voidaan liittää sekä bulevardin, että Valion alueisiin. Radan ja rakentamisen välistä alavaa avointa aluetta voidaan tutkia hulevesien käsittelyyn.

Päiväkotivaraus tiheän kuusikon äärellä alavalla paikalla ei ole pienilmastollisesti paras mahdollinen. Lisäksi liito-oravan ydinalue uuden asuinalueen ja päiväkodin vieressä asettaa haasteita metsän säilymiselle nykyisen kaltaisena. Metsäalueen yhtenäisenä säilymistä kannalta, päiväkotivaraus ehdotetaan siirrettävän koulutontin viereen ja nykyiset metsässä kulkevat ulkoilureitit jätetään säilytettäväksi nykyisellään.

6. Rantaradan kohdalla pohjois-etelä -suuntainen viheryhteys katkeaa jo entuudestaan. Radan etelä- ja pohjoispuolelle jäävillä viheralueilla on vain paikallinen ekologinen merkitys, joka ei ole osa laajempaa verkostoa. Maasto on topografialtaan kohdassa haastava suhteessa risteäviin siltoihin ja radan alikulkuihin. Rakentamisen sijoittaminen Rantaradan pohjoispuolella Vihdintien puoleiselle sivulle tukisi hulevesien käsittelyn mahdollisuutta nykyisen ojalinjauksen kohdalla Kehäradan varressa. Kohdassa tulisi panostaa ekologisen verkoston sijaan virkistys- ja kaupunkikuvallisiin arvoihin.

Radan eteläpuolelta Vihdintien alitse on mahdollisesti tulossa uusi kevyen liikenteen yhteys, joka parantaisi virkistysyhteyttä länsipuolen yritysalueelle.

Rantaradan alikulku. (Kuva: Anna Böhling)

Riistavuorenpuiston kallioita. (Kuva: Anna Böhling)

7. Riistavuorenpuiston pohjoisosan metsäinen kallioalue säilytetään luonnonmukaisena viheralueena. Kallio-reunaan rajautuva, viheralueen alempi taso soveltuu toiminnalliseksi lähiviheralueeksi, johon on mahdollista sijoittaa leikki- ja lähiliikuntapaikkoja, jotka samalla tukevat alueen viereen kaavaillun päiväkodin piha-alueita. Maankäytön muutos on alueella voimakasta, joka on huomioitava nykyisen luonnonmukaisenkaltaisen metsäluonnon muutoksensietokyvyssä

8. Alueen pohjois-etelä -suuntainen viheryhteys katkeaa rakentamisen myötä käytännössä kokonaan. Puustoisien viheryhteyden säilyttäminen olemassa olevan rakennuskannan ja uuden rakentamisen välillä tulisi taata joko jättämällä rakentamisen väliin metsäinen kaista tai takamalla puuston säilyminen kaavamääräysten ohjaamana. Kallioisena alueena puusto on pienempää ja harvempaa, joka tulee ottaa huomioon säilytettävän yhteyden leveydessä. Tukiyhdeksi tarvitaan lisäksi katupuuhyteys,

Eliel Saarisen tien ylitys (Kuva: Anna Böhling)

joka yhdistää olevat viheralueet toisiinsa. Vehreämmät aukiot polveilevassa katutilassa vahvistavat yhteyttä ja luovat sanalla miellyttävää katutilaa. Poikittaisilla katupuuhyteyksillä alue saadaan liitettyä bulevardiin.

9. Riistavuorenpuiston eteläinen metsäinen kallioalue säilytetään luonnonmukaisena viheralueena. Kallioalueen alatasoa voidaan kehittää toiminnallisena lähiviheralueena, esimerkiksi metsäisenä leikkialueena, jotta puustoista yhteyttä saataisiin tuettua mahdollisimman paljon. Viheryhteyttä eri suuntiin tuetaan katupuuhyteyksillä.

Viher- ja virkistysyhteydellä Haaganpuistoon mahdollistetaan kaupunginosapuiston laajentaminen ja alueiden yhdistäminen. Tämä tukisi viherverkostoa ja toimintoja sekä parantaisi puustoista yhteyttä kaakon suuntaan muutoin supistuvien puustoalueiden alueella. Elien Saarisen tienylitys on kohdassa nykytilassa vaarallinen. Asemakavassa kohtaan on esitetty siltayhteys, jota ei ole toteutettu. Kohtaan tulee tutkia eritasoliittymän mahdollisuutta.

10. Haagan liikenneympyrän kohdalla lounas-koillis -suuntainen viheryhteys katkeaa uuden maankäytön myötä. Pääkatupuuhyteys on suunniteltu menevän pohjois-etelä -suuntaisesti liikenneympyrän läpi, ulkokehälle tulee mah-

Virkistysyhteys Haagan liikenneympyrästä lounaaseen. (Kuva: Elina Aarnisalo)

dollisesti paikoin puuryhmiä. Alueen keskelle raitiovaunupysäkkien yhteyteen tutkitaan mahdollisuutta katuvihreän lisäykseen. Viheryhteys on liikenneympyrän kohdalla lähinnä visuaalinen, toimivaa latvusyhteyttä kohtaan ei saada risteävien väylien ja tiiviin rakentamisen takia.

Viheryhteys liikenneympyrältä Talin suuntaan heikkenee rakentamisen myötä. Jotta olemassa olevaa puustoa voitaisiin hyödyntää viheryhteyden tukemiseen, tulisi yhteyttä leventää puiden säilymisen mahdollistamiseksi. Yhteyden leveyden määrittelyyn vaikuttaa olemassa oleva puusto sekä nykyisen maanpinnan taso suhteessa uuteen rakentamiseen. Virkistysyhteys tulee muuttumaan urbaanimmaksi ja siirtyä katutasoon.

Viher-, virkistys- ja metsäverkoston kehittämissuositukset

Vihdintie

- Alustava maankäyttöluonnos (26.9.2018) ja alustava liikennesuunnitelma (1.10.2018)
- Vaikutusarvioinnissa huomioituiden asemakaavan muutosalueet

Suosituks

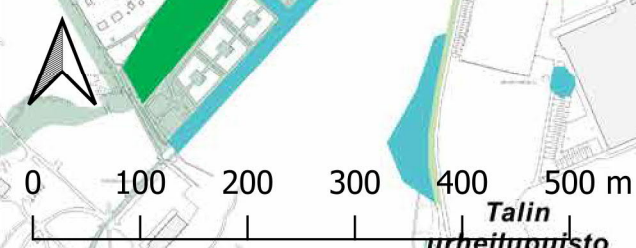
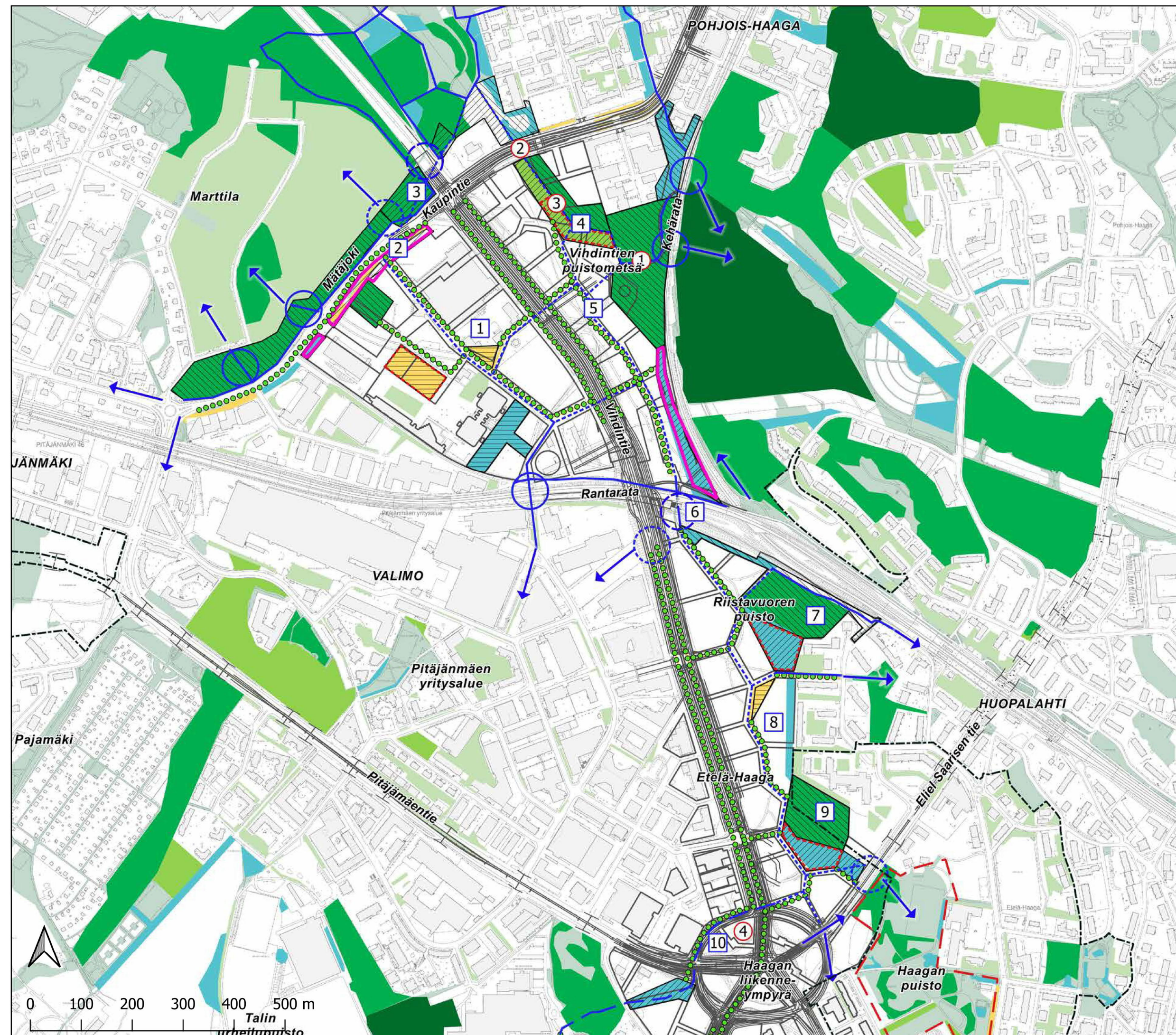
- ① Suositukset liito-oravaverkoston kehittämiseksi, numerointi
- 1 Suositukset viher-, virkistys- ja metsäverkoston kehittämiseksi, numerointi
- Säilytettävä kevyen liikenteen yhteys
- - - Kehitettävä kevyen liikenteen yhteys
- Uusi kevyen liikenteen yhteys
- Säilytettävä ali-/ylikulku
- Kehitettävä ali-/ylikulku
- Uusi ali-/ylikulku
- Suositellut hulevesien käsittelyalueet
- Uusi leikki- ja lähiliikunta-alue
- Kehitettävä leikki- ja lähiliikunta-alue
- Uusi/säilytettävä katupuu-yhteys
- ▨ Kehitettävä vihheralue
- ▨ Säilytettävä vihheralue
- ▨ Uusi vihheralue

Kehittämissuosituksen mukainen puustoverkosto 2050

- Ydinmetsä
- Metsä/Metsikkö
- Puustoinen puisto
- Puurivit ja ryhmät puustomaisessa ympäristössä
- Puurivit ja ryhmät urbaanissa ympäristössä
- Puustoinen tukialue

YLRE:n viherosat 2050

- Metsä, pelto, muu vihheralue

6.3 Liito-oravien huomioonottaminen, Huopalahdentie

Huopalahdentien alueella liito-oravan ydinalueita sijaitsee Pikku Huopalahdessa, Munkkivuorella ja Talin alueella. Pääkulkuyhteys muodostuu läntistä vihersormea myöten Pikku Huopalahdesta Niemenmäen itäpuolitse Korppaanpuiston kautta Taliin. Yhteydet pohjoiseen Haagan liikenneympyrän kautta eivät todennäköisesti ole tulevaisuudessa lajin kannalta erityisen oleellisia, kun huomioidaan voimassa olevat maankäytösuunnitelmat Eliel Saarisen tien varressa. Helsingin liito-oravastrategian laatimisen yhteydessä suositellaan jatkotutkittavaksi Huopalahteen ja Keskuspuistoon suuntautuvien yhteyksien turvaaminen.

5. Yhteys Huopalahdentien poikki Talin hallien kohdalla korostuu nykyisestä. Yhteyden toimivuutta on tarve parantaa katualueen reunan puuistutuksin, jolloin samalla saadaan tuettua puustoista yhteyttä alueiden välillä. Liito-oravayhteyksien mahdollistamiseksi tulisi Talin hallien ja pysäköintialueen reuna-alueita vahvistaa kasvillisuudella ja kookkaammalla puustolla. Viheryhteys Talin urheiluhallien takana on suositeltavaa säilyttää vähintään 30 m leveänä puustoisena yhteytenä.

6. Säilyvää Huopalahdentien Rakuunatien ylityskohtaa on tarpeen vahvistaa siten, että kadun varteen istutetaan puuryhmiä tai puurivejä molemmin puolin katua. Lisäksi yhteyden jatkuvuuden kannalta kadunvarsipuuston säilymisen turvaaminen Kivitorpankentän eteläreunassa ja Professorintiellä ja Turunväylän eteläreunassa on tärkeää. Puustoisuutta suositellaan lisääväksi yhteyden varrella

paikoissa, joissa se on mahdollista. Turunväylän ylityskohdassa Kielosaaren alueella tulisi turvata puustoisuuden säilyminen väylän molemmin puolin. Myös Munkkiniemen eteläisten osien kautta sijoittuvien kulkuyhteyksien säilyttäminen on tärkeää. Nykyisen Turunväylän ja Huopalahdentien risteysalueella ei ole tarvetta Huopalahdentien länsipuoleisen yhteyden säilyttämiselle, koska yhteys Huopalahdentien yli katkeaa.

7. Uusi kevyenliikenteen yhteys Huopalahdentieltä lounaaseen Pikku-Huopalahden suuntaan on esitetty asemakaavamuutoksessa (12363) ja reitin tarkempi suunnittelu on käynnissä. Kevyenliikenteen yhteys sijoittuu liito-oravan ydinalueen yhteyteen, joten metsäisyyden säilyttäminen kaistaleella on tärkeää. Puistokäytävä ei uhkaa liito-oravien elinoloja, mutta on huomioitava tarkemmassa suunnittelussa.

Toimelan viljelypalsta-alueen länsipuolelle ehdotettu päiväkotivaraus sijaitsee liito-oravien kannalta epäedullisessa paikassa, eikä kohtaa suositella rakentamiselle. Kohdassa tulisi vahvistaa puustoista yhteyttä sekä Huopalahdentien että Korppaanpuiston suuntaan.

6.4 Viher-, virkistys- sekä metsä- ja puustoisien verkoston kehittämisen suositukset, Huopalahdentie

Huopalahdentien alueella maankäytön muutoksen vaikutus olemassa oleviin viheralueisiin on vähäistä. Suurimmat vaikutukset kohdistuvat Niemenmäen alueelle ja Turunväylän liittymään. Viheralueet ovat rakennettuja, sijaitsevat rakennetussa ympäristössä ja ovat jo nykytilassaankin kohtalaisen kulutuksen kohteena. Olemassa olevien palveluiden kestävyttä tulisi kohdekohtaisesti tarkastella alueen kehittämisen myötä. Käyttömäärän kasvu tulisi huomioida virkistyspalveluiden rakentamisen ja perusparantamisen laatutasossa ottamalla huomioon mm. rakenteiden ja varusteiden kulutuksen kestävyys, olemassa olevan puuston ja kasvillisuuden valmentaminen muutokseen, valittavan kasvillisuuden kestävyys ja kulun ohjaus.

11. Läntisen vihersormen yhteys Huopalahdentien alitse on tärkeä virkistyksestä, mutta tulevaisuudessa mm. liito-oravayhteyksien takia myös ekologisen yhteyden tarve korostuu. Maankäytön suunnittelun yhteydessä tutkitaan Kangaspellonpuiston ja Talin viheralueiden välisen Huopalahdentien alikulun uusimista. Nykytilassa alikulku on kapea ja katkaisee sekä visuaalisen että fyysisen viheryhteyden alueiden välillä. Alikulun uusiminen mahdollistaa viheryhteyden kehittämisen avoimemmaksi ja vehreämmäksi. Alikulkua on suositeltavaa kehittää sekä vihersormen pääreitillä että ekologisen yhteytenä.

Talin puolella päävirkistysyhteys siirretään hallien koillispuolelta kulkevaksi ja ohjataan urheilupuiston läpi kohti Munkkivuorta. Myös virkistysyhteyttä Haagan liikenneympyrän suuntaan tulee kehittää selkeämmäksi. Päävirkistysyhteyksiä voidaan korostaa puuistutuksin, jolloin samalla saadaan tuettua puustoista yhteyttä alueiden välillä ja nostettua reittien hierarkiaa visuaalisesti. Vihersormen viheryhteyden tukemiseksi ja liito-oravayhteyksien mahdollistamiseksi tulisi Talin hallien ja pysäköintialueen reuna-alueita vahvistaa kasvillisuudella ja kookkaammalla puustolla.

Talin alikulku. (Kuva: Lotta Aulamo)

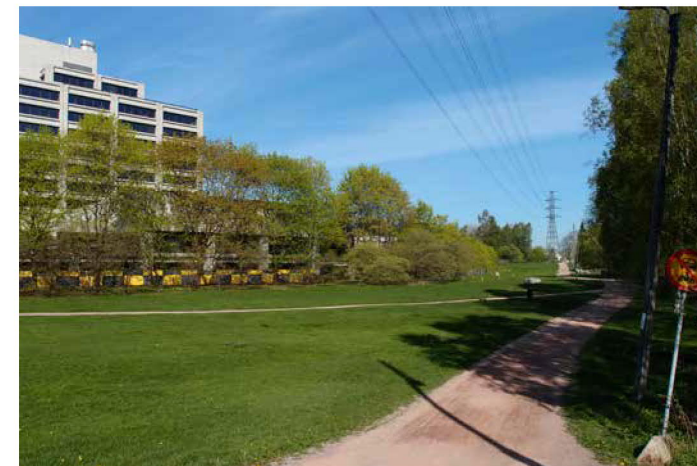

Ilmakuva Talin paikoitusalueelta. (Kuva: Lauri Erävuori)

12. Munkkivuoren pohjoispuolella sijaitseva, Talin urheilupuistoon kuuluva metsäalue pienenee kaakkoiskulmasta uuden rakentamisen myötä. Metsässä sijaitsevat ulkoilureitit katkeavat paikoin. Kohta on vihersormen viheryhteyden kannalta erittäin tärkeä, eikä rakentamisella tule katkaista yhteyttä.

Katualueen tiukkuuden takia täydentävää kevyen liikenteen yhteyttä on ajateltu korttelialueen itäsvululta. Uusi virkistysyhteys tarvitaan Munkkivuoren ja Huopalahdentien alikulun välille korvaamaan poistuvat ulkoilureitit.

13. Puustoista vyöhykettä puiston länsilaidalla tulee kehittää vahvistettavan/kehittävän liito-oravayhteyden tarpeisiin. Voimajohdon kaapelointia Kangaspellonpuistossa ja Korppaanpuistossa tutkitaan maankäytön suunnittelun yhteydessä. Voimajohdon kaapelointi mahdollistaa puustoisesta vyöhykkeen kehittämisen. Päiväkodin laajennuksen sijainnissa tulee huomioida riittävän puustoisesta vyöhykkeen lisäksi puiston tavoitteellinen avoin maisematila.

Kangaspellonpuiston voimalinja. (Kuva: Lotta Aulamo)

14. Puustoinen yhteys katkeaa pohjois-etelä -suunnassa Niemenmäen koilliskulman ja Korppaanpuiston reuna-vyöhykkeellä uuden rakentamisen myötä. Samalla rakentaminen katkaisee viheryhteyden Huopalahdentien ja Korppaanpuiston välillä. Etelästä Korppaanpuiston ja Kangaspellonpuiston kautta ohjattavan vahvistettavan/kehittävän liito-oravayhteyden takia tulisi Niemenmäen koilliskulman metsäistä vyöhykettä säästää, jotta puustoinen yhteys saadaan toimivaksi. Säilytettävän puustovyöhykkeen suositeltava leveys 15-20 m, riippuen puuston laadusta. Korppaanpuiston ja Kangaspellonpuiston alueita tulisi vahvistaa puustoistutuksin ja lisäämällä monikerroksellisuutta siten, että erityisesti Kangaspellonpuiston luonne muuttuisi monirakenteisemmaksi nykyisen nurmen sijaan. Metsä- ja puustoisesta verkoston runkoyhteys sijoittuu puistoihin ja edelleen etelään Pikku Huopalahden reunametsiköitä myöten.

Toimelan viljelypalsta. (Kuva: Lotta Aulamo)

15. Huopalahdentien suuntainen viheryhteys kapenee uuden rakentamisen myötä Niemenmäen kohdalla. Viheralueen itäsvuonalla kallioid rajoittavat rakentamista ja viheralueen käyttöä sekä asettavat haasteita puustoiselle yhteydelle ja hulevesien hallinnalle. Säilytettävät kallioalueet puustoitetaan tule huomioida korttelialueilla mm. kaavamääräyksiin.

Bulevardista erotettu Huopalahdentien suuntainen kevyenliikenteen yhteys tarjoaa käyttäjille rauhallisemman virkistysyhteyden erillään liikenteestä. Virkistysyhteys ei kuitenkaan mahdu osoitetulle viherkaistalle kalliorinteen alapuolelle, joten yhteys tulee ohjata ainakin osin korttelialueiden kautta. Virkistysyhteyden on suunniteltu jatkuvan pohjoiseen Lapinmäentien yli rakentuvan korttelialueen läpi.

Minigolf-rata poistuu alueelta rakentamisen myötä. Asukasmäärän kasvaessa jäljelle jäävien virkistysalueiden käyttöpaine kasvaa Huopalahdentien ympäristössä ja tulee suuntautumaan Korppaanpuiston suuntaan. Korppaanpuiston leikki- ja pelialueiden riittävyttä/ mahdollisuutta kasvattaa tulee tarkastella esim. perusparannustarpeen yhteydessä.

Niemenmäen kalliainen viheryhteys. (Kuva: Elina Aarnisalo)

16. Uusi kevyenliikenteen yhteys Huopalahdentieltä lounaaseen Pikku-Huopalahden suuntaan on esitetty asemakaavamuutoksessa (12363) ja reitin tarkempi suunnittelu on käynnissä. Alueella on liito-oravan ydinalue, joten metsäisyyden säilyttäminen kaistaleella on tärkeää. Puistokäytävä ei uhkaa liito-oravien elinoloja, mutta on huomioitava tarkemmassa suunnittelussa.

Toimelan viljelypalsta-alueen länsipuolelle ehdotettu päiväkotivaraus sijaitsee liito-oravien kannalta epäedullisessa paikassa, eikä kohtaa suositella rakentamiselle. Kohdassa tulisi vahvistaa puustoista yhteyttä sekä Huopalahdentien että Korppaanpuiston suuntaan.

17. Munkkiniemen koulun parakki on siirtymässä pois viheralueelta, jolloin parakin kohdalla oleva pelikenttä saadaan koulun ja mahdollisen viheralueen itäpuolelle sijoittuvan päiväkodin käyttöön. Pesäpallokenttä viheralueen itäosassa poistuu rakentamisen myötä. Käyttöpaine alueen viheralueilla kasvaa asukasmäärän lisääntyessä, joten olemassa olevan leikkipaikan laajentamista/ kehittämistä tulee tutkia esim. perusparannustarpeen yhteydessä. Leikkialue toimisi myös päiväkotipihaan tukialueena. Viheralueen itäosaa poistuvan kentän osalta tulisi tutkia mahdollisena hulevesien käsittelyn alueena. Munkkiniemen ja Pikku-Huopalahden viheralueet liitetään poikittaisilla katupuu-yhteyksillä viherverkostoon.

18. Turunväylän liittymässä katualueen leventyminen ja rakentaminen katkaisee viheryhteyden Huopalahdentien itäpuolelle. Liittymän pohjoispuolisen korttelialueen kallioalueen jättämistä rakentamisen ulkopuolelle tutkitaan.

Turunväylän liittymä. (Kuva: Helsingin kaupunki)

Viher-, virkistys- ja metsäverkoston kehittämissuositukset

Huopalahdentie

- Alustava maankäyttöluonnos (26.9.2018) ja alustava liikennesuunnitelma (1.10.2018)
- - - - - Vaikutusarvioinnissa huomioitavat asemakaavan muutosalueet

Suosituksukset

- ① Suositukset liito-oravaverkoston kehittämiseksi, numerointi
- ① Suositukset viher-, virkistys- ja metsäverkoston kehittämiseksi, numerointi

- Säilytettävä kevyen liikenteen yhteys
- - - - - Kehitettävä kevyen liikenteen yhteys
- - - - - Uusi kevyen liikenteen yhteys

- Säilytettävä ali-/ ylikulku

- Kehitettävä ali-/ ylikulku

- Uusi ali-/ ylikulku

- ▭ Suositellut hulevesien käsittelyalueet

- - - - - Uusi leikki- ja lähiliikunta-alue

- - - - - Kehitettävä leikki- ja lähiliikunta-alue

- Uusi/säilytettävä katupuuyhteys

- ▨ Kehitettävä viheralue

- ▨ Säilytettävä viheralue

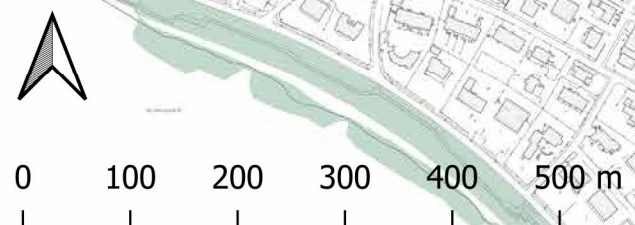
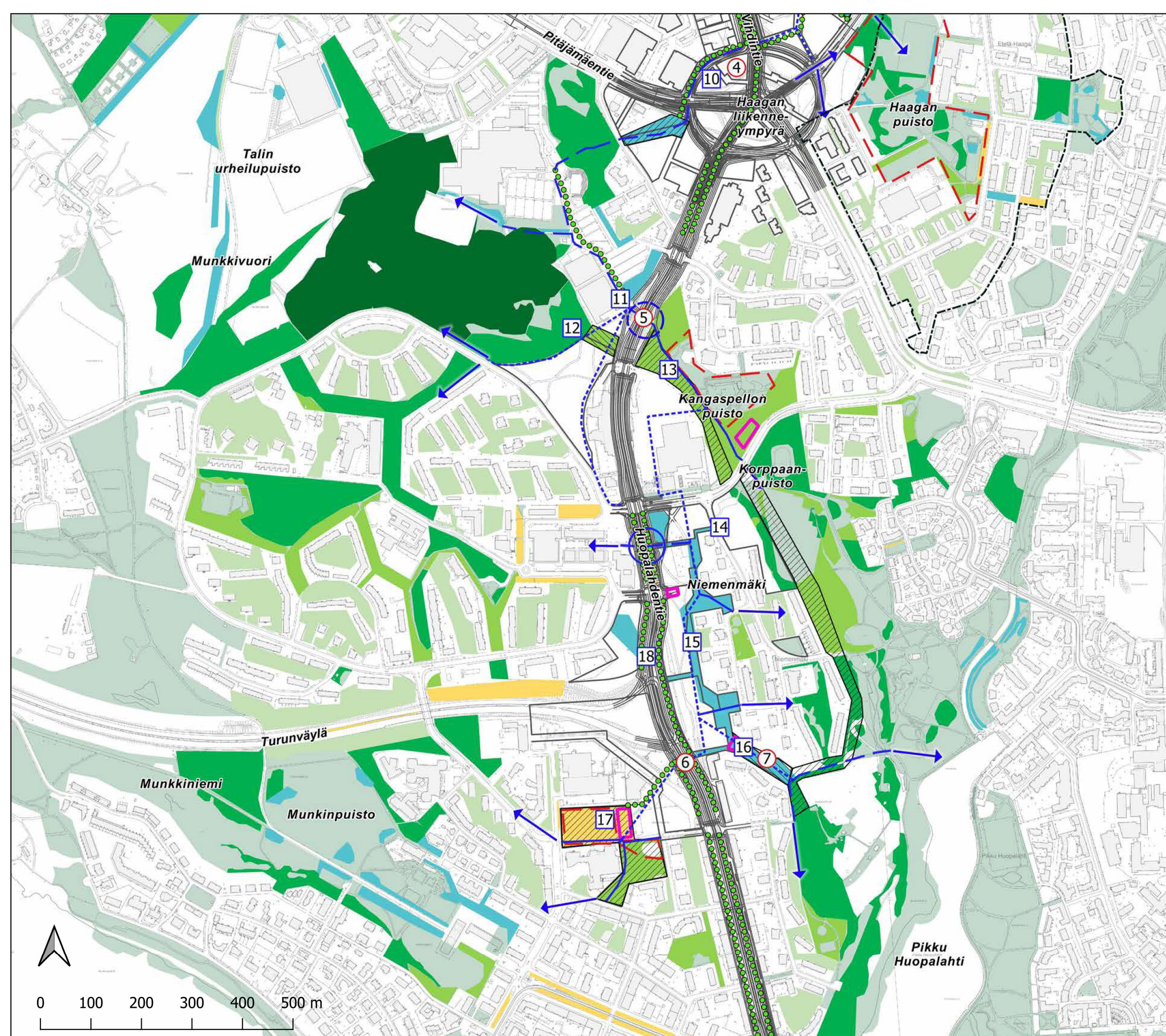
- ▨ Uusi viheralue

Kehittämssuosituksen mukainen puustoverkosto 2050

- Ydinmetsä
- Metsä/Metsikkö
- Puustoinen puisto
- Puurivit ja ryhmät puistomaisessa ympäristössä
- Puurivit ja ryhmät urbaanissa ympäristössä
- Puustoinen tukialue

YLRE:n viherosat 2050

- Metsä, pelto, muu viheralue

7. Lähdeluettelo

Selvitykset ja raportit

Aulamo, L. 2018. Elämää kaupunkilaisten bulevardilla. Huopalahdentien bulevardi: analyysi. Helsingin kaupunki, Kaupunkiympäristön toimiala, Asemakaavoitus.

Erävuori, L., Lammi, E., Routasuo, P. 2015. Helsingin luonnonsuojeluohjelma 2015-2024 ja metsäverkostoselvitys, korjattu ehdotus 29.9.2014.

Erävuori, L., Lammi, E., Vauhkonen, M. 2017. Luontodirektiivin liitteen IV(a) eläinlajien huomioon ottaminen Helsingin kaupungin hankkeissa. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2017:4 / Arkkitehtuoriosasto.

Lammi, E., Routasuo, P. 2018. Helsingin liito-oravakartoitukset 2018. Ennakkotiedot Vihdintien ympäristöstä.

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2013. Helsingin yleiskaava. Helsingin viher- ja virkistysalueet ja kaupunkiluonto. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2013:15.

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2016. Helsingin yleiskaava. Kaupunkikaava – Helsingin uusi yleiskaava -selostus 19.6.2015.

Helsingin kaupunki, Kaupunkiympäristön toimiala 2017. Yleiskaavan toteuttamisohjelma. Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön julkaisuja 2017:12.

Jaakkola, M., Karisto, M., Kuokkanen-Suomi, L., Kiljunen-Siirola, R. 2013. Vihreä ja merellinen Helsinki 2050. VISTRA osa 1: Lähtötiedot ja visio. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston selvityksiä 2013:4. Helsingin kaupunki, Kaupunkisuunnitteluvirasto.

Jaakkola, M., Böhling, A., Nicklén, M., Lämsä, A. 2016. Vihreä ja merellinen Helsinki 2050. VISTRA osa 2. Helsingin kaupunki, Kaupunkisuunnitteluvirasto.

Metsä- ja puustoinen verkosto, Opas verkoston huomiointiin Helsingin kaupunkisuunnittelussa, 2018. Helsinki. Luonnos 23.10.2018.

Tyynilä, S., Eskola, T., Välkepinta-Lehtinen, N., Nissinen, T., Silvo, A., Böhling, A., Juvonen, M., Eräranta, S. ja Karlsson, A. Vihdintien ja Huopalahdentien kaupunkibulevardi, suunnitteluperiaatteet. Kylk 29.5.2018.

Vierikko, K., Salminen, J., Niemelä, J., Jalkanen, J. ja Tamminen, N. 2014. Helsingin kestävä viherrakenne. Miten turvata kestävä viherrakenne ja kaupunkiluonnon monimuotoisuus tiivistyvässä kaupunkirakenteessa. Kaupunkiekologinen tutkimusraportti. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston yleissuunnitteluosaston selvityksiä 2014:27.

Vihdintien ja Huopalahdentien bulevardikaupungin suunnitteluperiaatteet. Liite 2. Taustaa ja perusteluja. Kylk 5.6.2018.

Uudenmaan liitto 2017. Uudenmaan voimassa olevien maakuntakaavojen yhdistelmä. 2017.

Ympäristöministeriö 2017. Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa; Ympäristöministeriön kirje kaavoituksesta vastaaville 6.2.2017.

Suunnitelmat

Vihdintien ja Huopalahdentien kaupunkibulevardin alustava maankäyttöluonnos 26.9.2018.

Vihdintien ja Huopalahdentien liikennesuunnitelmaluonnos 1.10.2018.

Paikkatietoaineistot

Enviro 2018. Liito-oravan ydinalueet.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut (=HSY) 2016. DECU-MANUS – puiden sijainnit.

Helsinki 2018. Kantakartta. Ladattu Helsingin kaupungin WMS-rajapintapalvelusta: <http://kartta.hel.fi/ws/geoserver/avoindata/wms>.

Helsinki 2018. YLRE, toimipisterekisteri, vesistöt, kevyen liikenteen verkosto. Ladattu Helsingin kaupungin WFS-rajapintapalvelusta. <http://geoserver.hel.fi/geoserver/wfs>.

Helsinki 2018. VISTRA-paikkatietoaineistot, maankäyttö- ja liikennesuunnitelmat, väestötiedot ja -ennusteet.

Maanmittauslaitos (=MML) 2018. Nimistö.

8. Liitteet

Karttaliite 1: Liito-oravan ydinalueet ja yhteydet, nykytilanne

Karttaliite 2: Metsä- ja puustoinen verkosto, nykytilanne

Karttaliite 3: Viher- ja virkistysympäristö, nykytila

Karttaliite 4: Liito-oravan ydinalueet ja yhteydet, maankäyttöluonnoksen (26.9.2018) skenaario 2050

Karttaliite 5: Vaikutukset metsä- ja puustoiseen verkostoon, maankäyttöluonnoksen (26.9.2018) skenaario 2050

Karttaliite 6: Viher- ja virkistysverkosto, maankäyttöluonnoksen (26.9.2018) skenaario 2050

Karttaliite 7: Viher-, virkistys- ja metsäverkoston kehittämissuosituks

Liite 8: Maankäyttöluonnoksen (26.9.2018) vaikutus liito-oraviin, skenaario VE2

Liito-oravan ydinalueet ja yhteydet, nykytilanne

[- - -] Asemakaavat, joiden maankäyttö huomioitu

[Red outline] Liito-oravan ydinalueet

[Blue arrow] Liito-oravalle soveltuvat yhteydet

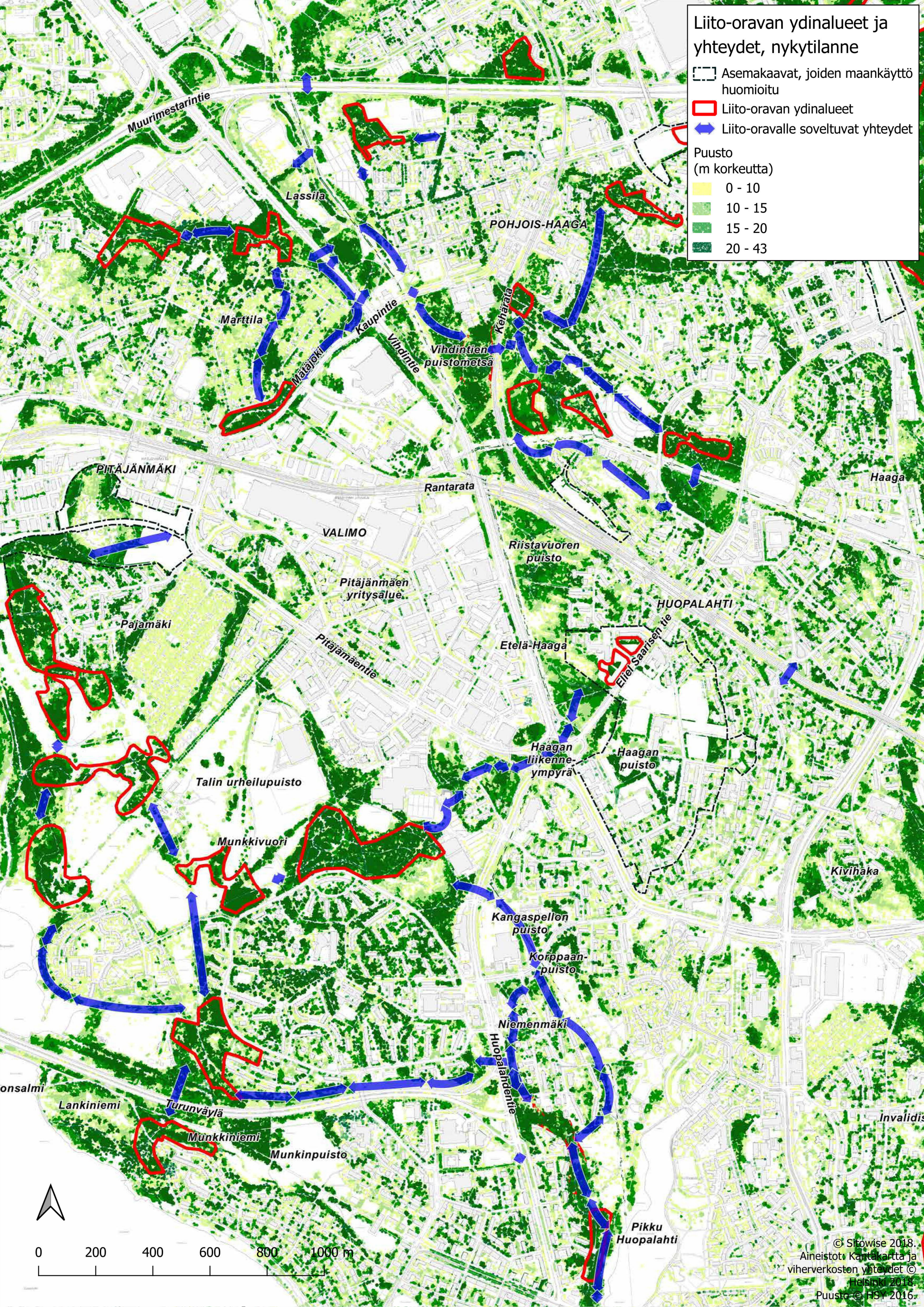
Puusto (m korkeutta)

[Light green] 0 - 10

[Medium green] 10 - 15

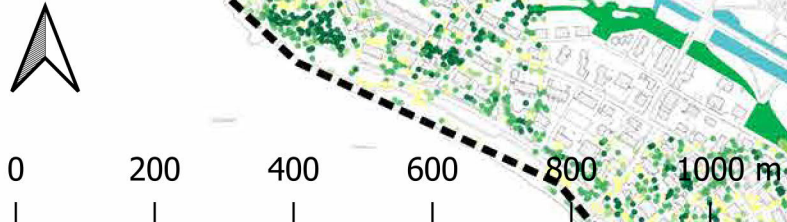
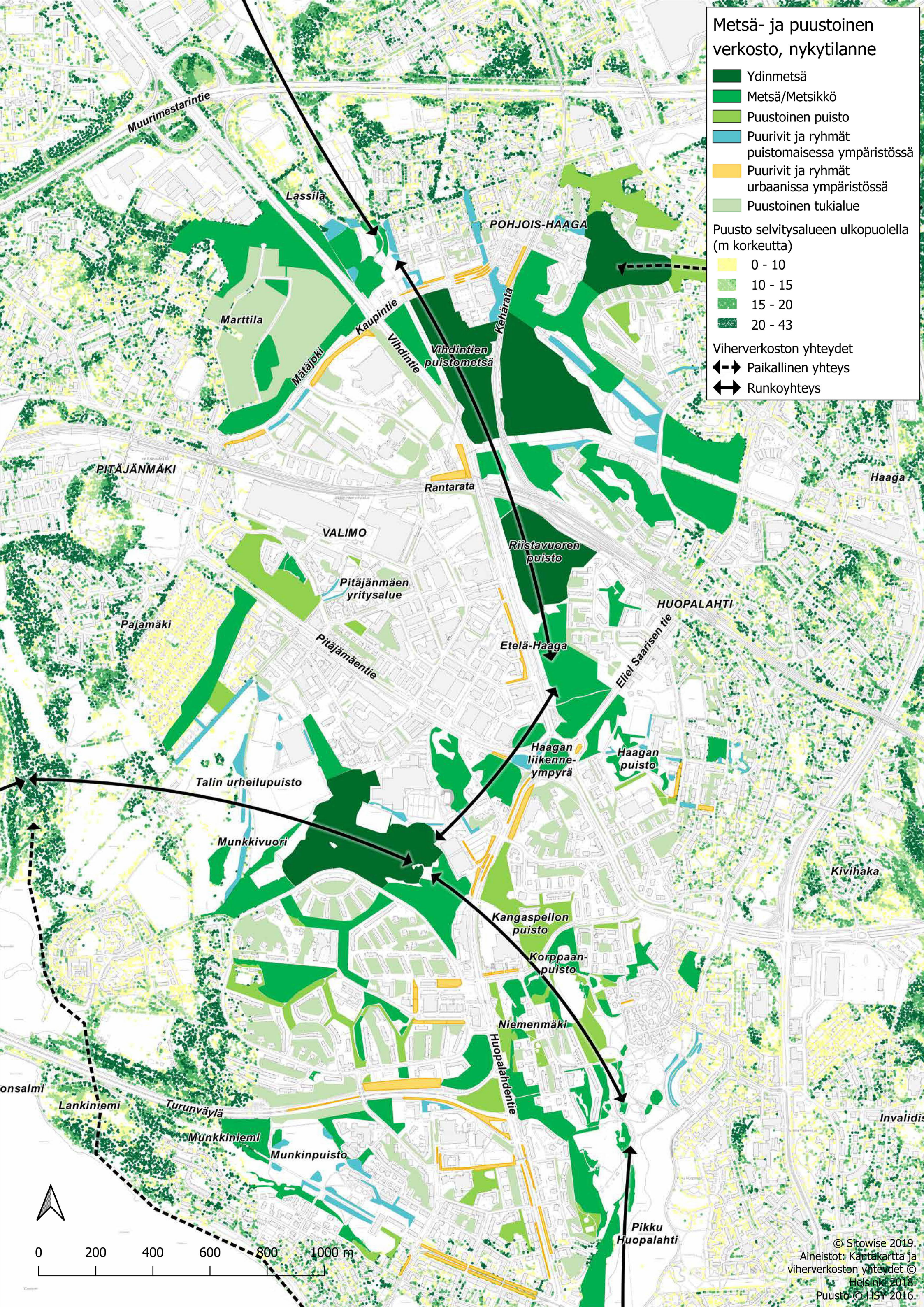
[Dark green] 15 - 20

[Darkest green] 20 - 43

Metsä- ja puustoinen verkosto, nykytilanne

- Ydinmetsä
  - Metsä/Metsikkö
  - Puustoinen puisto
  - Puurivit ja ryhmät puistomaisessa ympäristössä
  - Puurivit ja ryhmät urbaanissa ympäristössä
  - Puustoinen tukialue
- Puusto selvitysalueen ulkopuolella (m korkeutta)
- 0 - 10
  - 10 - 15
  - 15 - 20
  - 20 - 43
- Viherverkoston yhteydet
- Paikallinen yhteys
  - Runkoyhteys

Viher- ja virkistysympäristö, nykytila

Virkistyspalvelut

- ◆ Frisbeegolf - rata
- ◆ Kahluaaltaat
- ◆ Koira-aitaukset
- ◆ Pallolajikenttä
- ◆ Leikkipaikat
- ◆ Skeitti-/ rullaluistelupaikka
- ◆ Ulkokuntoiluvälineet/ lähiliikuntapaikka
- ◆ Nähtävyydet, veistokset ja julkinen taide
- ◆ Golf
- ◇ Luistelukenttä/kaukalo
- ◆ Kävelyreitti
- ◆ Latu
- ◆ Opastuspiste
- ◆ Ulkokiipeilyseinä
- ◆ Muut virkistyspalvelut
- ◆ Kunnallisen koulun/ päiväkohdin piha

YLRE:n viherosat

- Metsä
- Niitty, pelto, ruovikko
- Viheralue

Liikuntapuistot

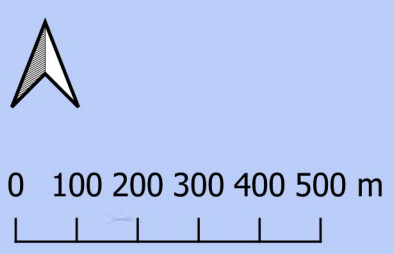
- Liikuntapuistot

VISTRA reitistö

- Rantareitti
- Vihlerinjojen ja vihersormien yhteydet
- Täydentävä viheryhteys
- Täydentävä virkistysverkko katuympäristössä

Keuyen liikenteen verkosto

- Keuyen liikenteen väylät katuverkolla
- Puistokäytävät ja ulkoilureitit

Liito-oravan ydinalueet ja yhteydet, maankäyttöluonnos, skenaario 2050

— Alustava maankäyttöluonnos (26.9.2018) ja alustava liikennesuunnitelma (1.10.2018)

↔ Liito-oravalle soveltuvat yhteydet

▭ Liito-oravan ydinalueet

Maankäyttöluonnoksen mukainen metsä- ja puustoinen verkosto

■ Ydinmetsä

■ Metsä/Metsikkö

■ Puustoinen puisto

■ Puurivit ja ryhmät puistomaisessa ympäristössä

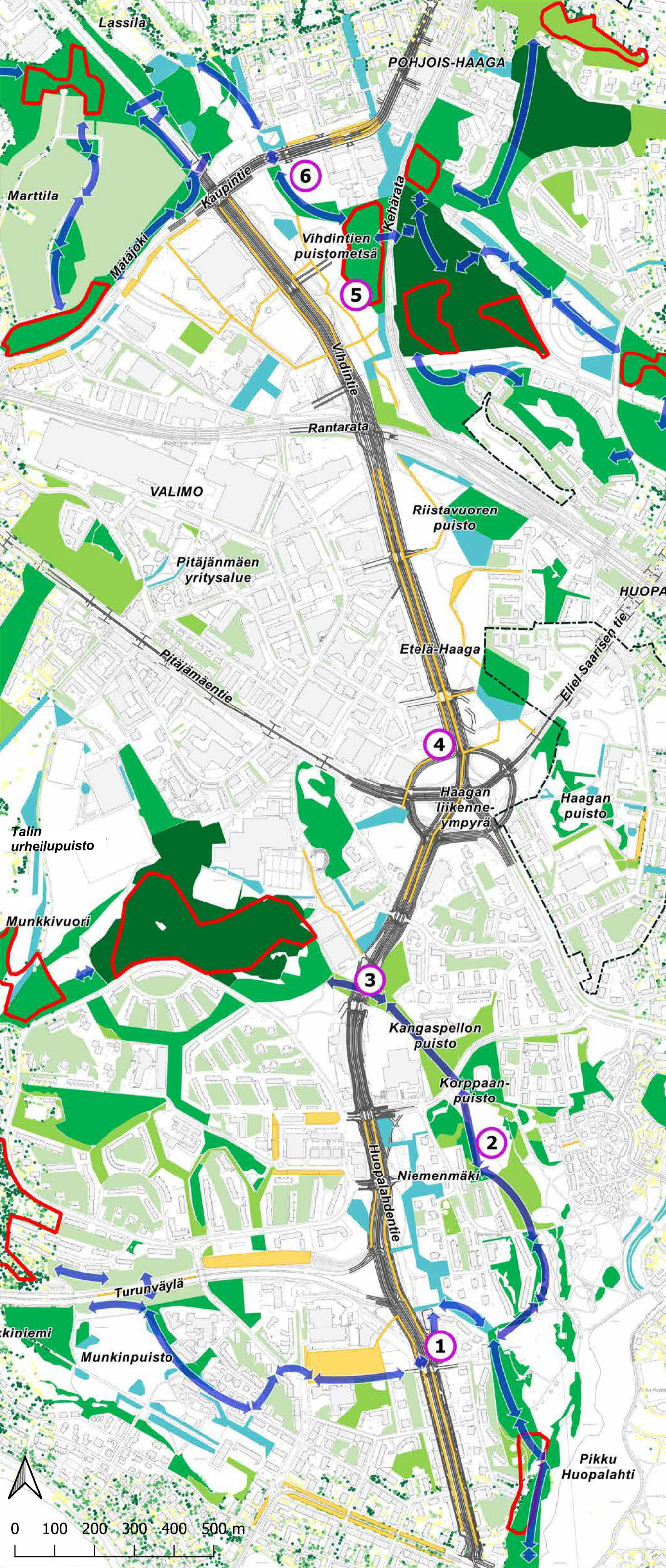
■ Puurivit ja ryhmät urbaanissa ympäristössä

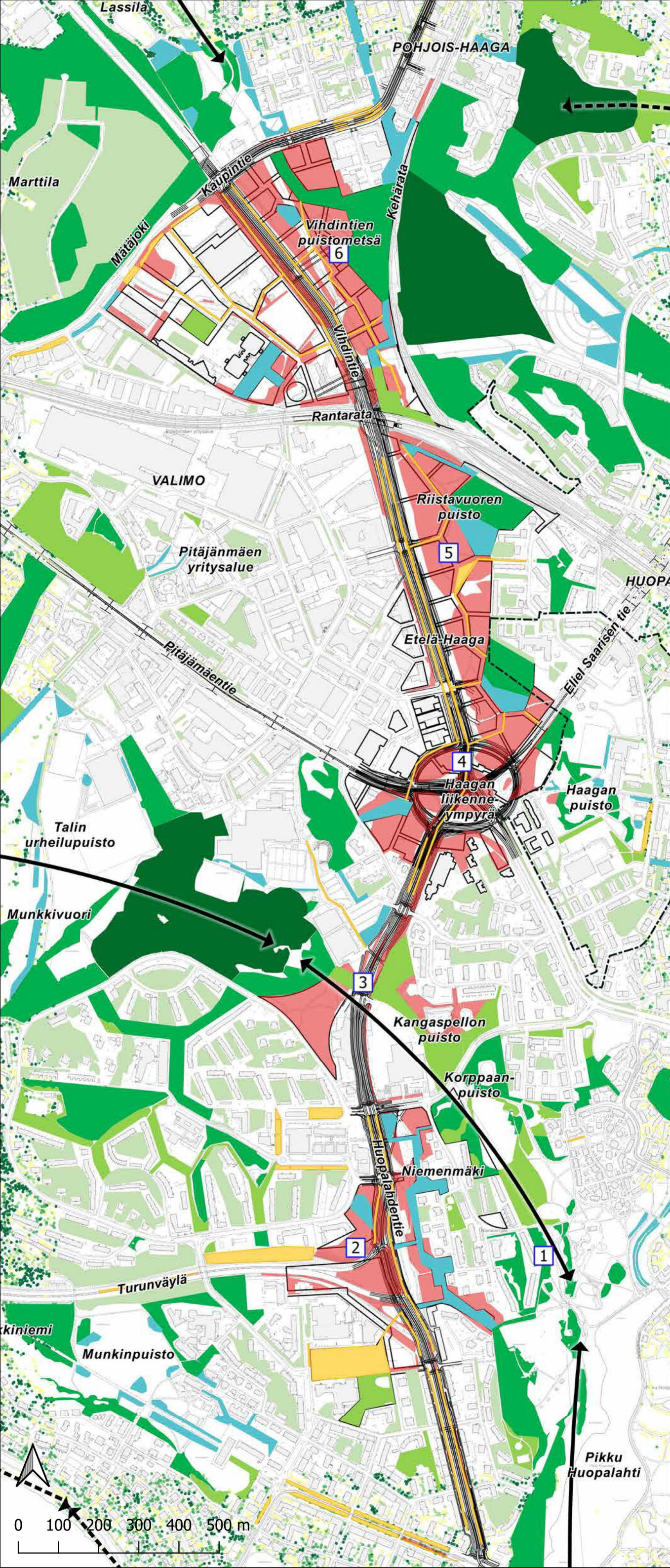
■ Puustoinen tukialue

Muut hankkeet

▭ Vaikutusarvioinnissa huomioitavat asemakaavat

① Tekstin kohdenumerointi

Vaikutukset metsä- ja puustoiseen verkostoon, alustavan maankäyttöluonnoksen skenaario 2050

— Alustava maankäyttöluonnos (26.9.2018) ja alustava liikennesuunnitelma (1.10.2018)

Maankäyttöluonnoksen mukainen metsä- ja puustoinen verkosto

- Ydinmetsä
- Metsä/Metsikkö
- Puustoinen puisto
- Puurivit ja ryhmät puistomaisessa ympäristössä
- Puurivit ja ryhmät urbaanissa ympäristössä
- Puustoinen tukialue

Viherverkoston yhteydet

↔ Paikallinen yhteys

↔ Runkoyhteys

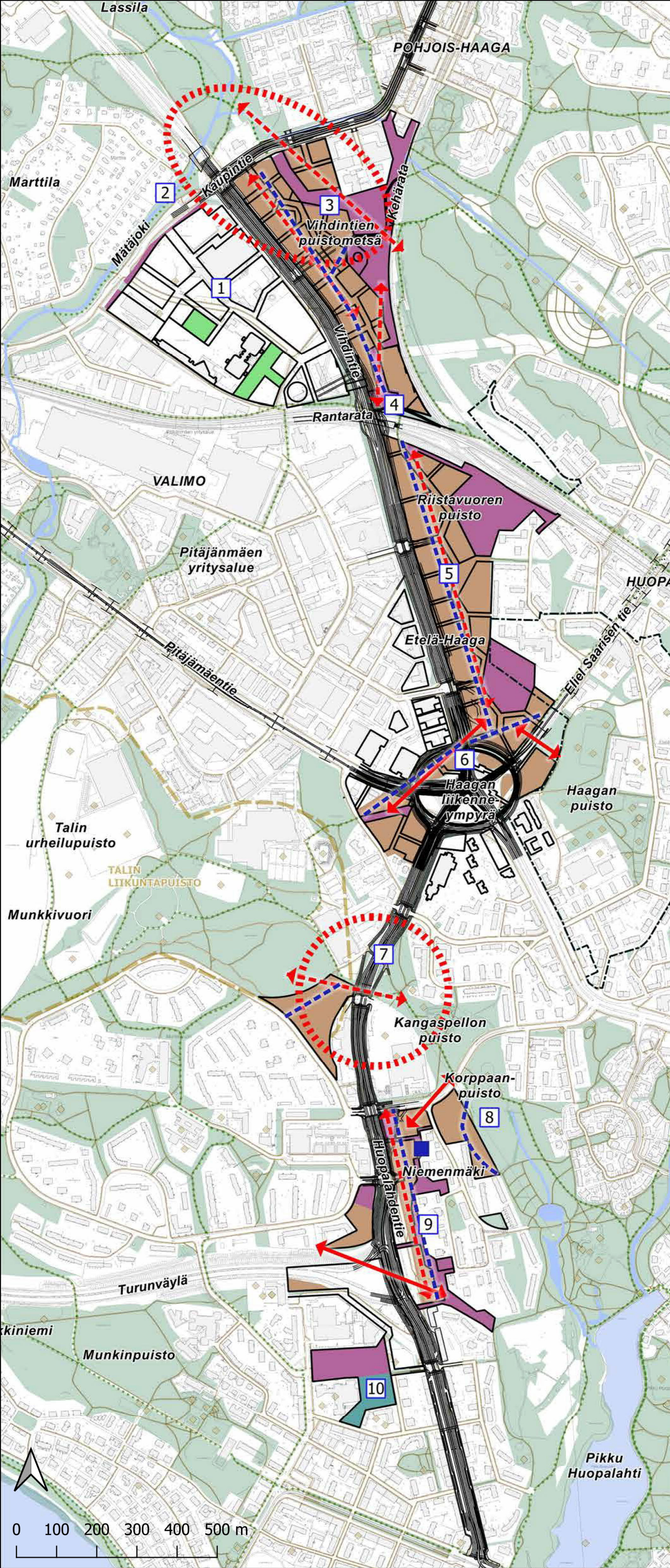
Vaikutukset puustoverkostoon

■ Rakentamisen alle jäävät metsä- ja puustoinen verkoston osat

Muut hankkeet

⬡ Vaikutusarvioinnissa huomioituiden asemakaavan muutosalueet

Viher- ja virkistysverkosto, alustava maankäyttöluonnoksen skenaario 2050

— Alustava maankäyttöluonnos (26.9.2018) ja alustava liikennesuunnitelma (1.10.2018)

Vaikutukset viher- ja virkistysverkkoon

- ⋯ Vihersormen/ viherlinjan yhteys heikkenee
- ↔ Viheryhteys katkeaa
- - - Viheryhteys heikkenee
- - - Virkistysreitti muuttuu
- Virkistyspalvelu poistuu
- Uusi viher-/ virkistysalue
- Viher-/ virkistysalue poistuu
- Viher-/ virkistysalue säilyy ennallaan
- Viher-/ virkistysalueen viherrakenne/ käyttö muuttuu

Tausta-aineistot

- ◆ Virkistyspalvelut
- Viheralueet (YLRE)
- Vaikutusarvioinnissa huomioituid asemakaavan muutosalueet

Viher-, virkistys- ja metsäverkoston kehittämissuositukset

Huopalahdentie

— Alustava maankäyttöluonnos (26.9.2018) ja alustava liikennesuunnitelma (1.10.2018)

⋯ Vaikutusarvioinnissa huomioitujen asemakaavan muutosalueet

Suosituksien symbolit

○ Suositukset liito-oravaverkoston kehittämiselle, numerointi

□ Suositukset viher-, virkistys- ja metsäverkoston kehittämiselle, numerointi

— Säilytettävä kevyen liikenteen yhteys

- - - Kehitettävä kevyen liikenteen yhteys

⋯ Uusi kevyen liikenteen yhteys

○ Säilytettävä ali-/ylikulku

□ Kehitettävä ali-/ylikulku

⋯ Uusi ali-/ylikulku

▭ Suositellut hulevesien käsittelyalueet

⋯ Uusi leikki- ja lähiliikunta-alue

⋯ Kehitettävä leikki- ja lähiliikunta-alue

● Uusi/säilytettävä katupuuyhteys

▨ Kehitettävä viherväylä

▨ Säilytettävä viherväylä

▭ Uusi viherväylä

Kehittämissuosituksen mukainen puustoverkosto 2050

■ Ydinmetsä

■ Metsä/Metsikkö

■ Puustoinen puisto

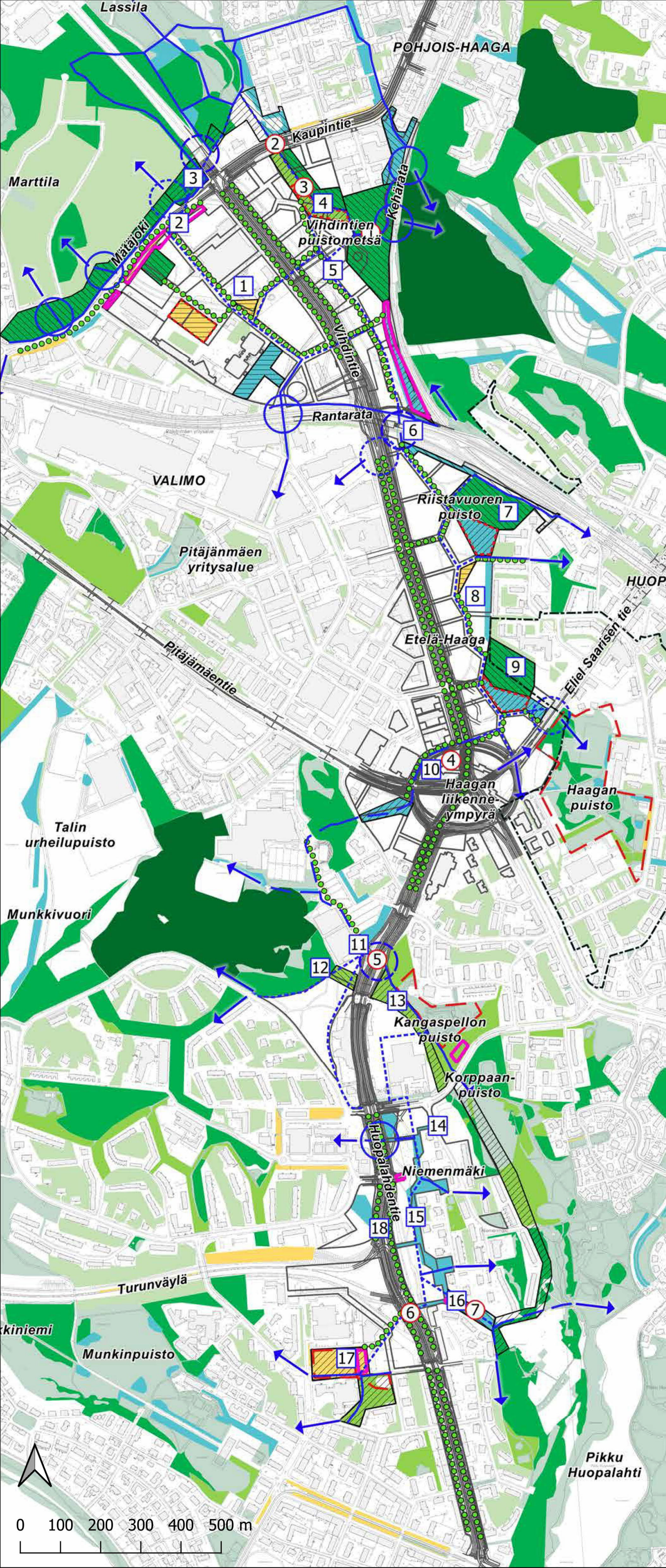
■ Puurivit ja ryhmät puistomaisessa ympäristössä

■ Puurivit ja ryhmät urbaanissa ympäristössä

■ Puustoinen tukialue

YLRE:n viherosat 2050

■ Metsä, pelto, muu viherväylä

Vihdintien – Huopalahdentien viher- virkistys- ja metsäverkostot

Maankäyttöluonnoksen (26.9.2018) vaikutus liito-oraviin

Vihdintien – Huopalahdentien viher-, virkistys- ja metsäverkostoraportissa arvioitiin alustavan maankäyttöluonnoksen (26.9.2018) ja liikennesuunnitelmaluonnoksen (1.10.2018) vaikutuksia liito-oravan ydinalueisiin ja kulkuyhteyksiin olettamuksella, että alue on rakentunut kokonaisuudessaan luonnossuunnitelman mukaisesti. Raportin työvaiheessa erillistarkasteluna arviointiin lisäksi vaikutuksia tilanteessa, jossa Eliel Saarisen tien varren nykyisten kaavojen mukainen maankäyttö ei toteutuisi ja alueen liito-oravan ydinalueet säilyisivät

Liito-oravan kulkuyhteystarkastelut perustuvat HSY:n puustoaineiston ja ilmakuvienv pohjalta tehtyyn tarkasteluun, jossa on määritetty puustoiset yhteydet, jotka koostuvat metsäisistä ympäristöistä sekä puustoisista ympäristöistä tai puuriveistä. Yhteyksien katkoiksi on määritelty kohdat, jossa yksittäisten, kookkaiden puiden välinen etäisyys on yli 40 metriä. Teoreettiset kulkuyhteydet kartoitettiin myös maastossa.

VE 2 (Karttaote). Eliel Saarisen tien liito-oravan ydinalue säilyy. Ydinalueen kytkeytyminen läntisiin liito-oravan ydinalueisiin heikkenee tai katkeaa, koska Haagan liikenneympyrässä puustoinen yhteys ei säily.

Vaihtoehtoinen yhteys Haagan puiston kautta edelleen Korppaanpuistoon tukeutuu katu- ja pihapuustoon sekä puistoihin. Puistojen välille tulisi luoda yhtenevä puustoinen yhteys puistojen kautta lisäämällä katuvarsien puustoisuutta. Erityisesti Vihdintien liikenneympyrän eteläisellä osalla kadun varteen tulisi lisätä puustoa. Yhteyden toimivuudesta ei ole varmuutta.

Liito-oravan ydinalueet ja yhteydet, maankäyttöluonnos, skenaario VE2 2050

— Alustava maankäyttösuunnitelma (26.9.2018) ja alustava liikennesuunnitelma (1.10.2018)

➡ Liito-oravalle soveltuvat yhteydet

🔴 Liito-oravan ydinalueet

Maankäyttöluonnoksen mukainen metsä- ja puustoinen verkosto

🟢 Ydinmetsä

🟡 Metsä/Metsikkö

🟠 Puustoinen puisto

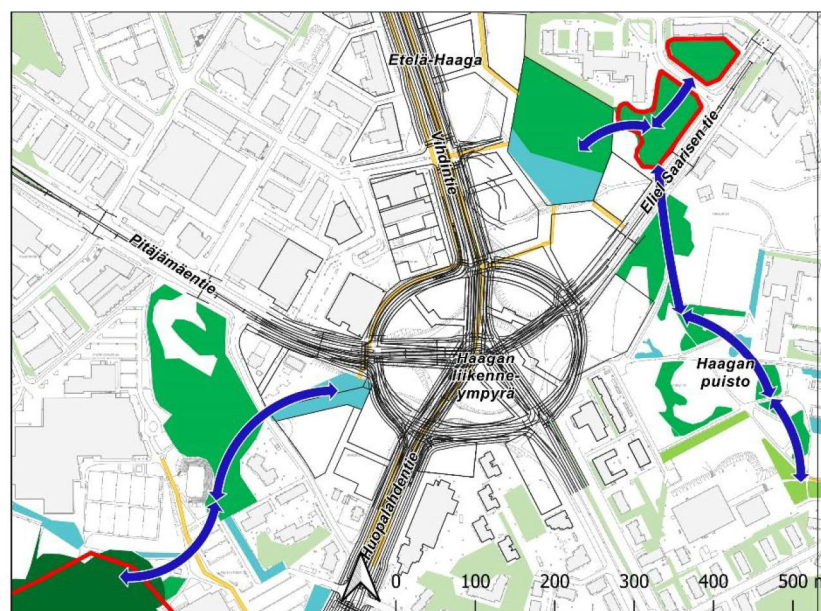
🟣 Puurivit ja ryhmät puustomaisessa ympäristössä

🟡 Puurivit ja ryhmät urbaanissa ympäristössä

🟢 Puustoinen tukialue

© Sitowise 2018.

Aineistot:
Kantakartta, suunnitelma-
aineisto © Helsinki 2018.

Helsinki

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii Helsingin kaupunkiympäristön suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta, rakennusvalvonnasta sekä ympäristöön liittyvistä palveluista.